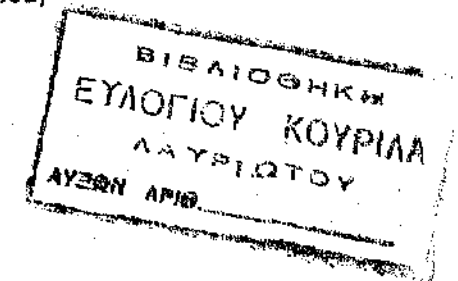


ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

1883

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]



ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΒΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Εκτ της Λεωφόρου Πανεπιστημίου, 89.

1883

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΣΤ'

Συνδρομή ετησίαν ἑνὴν ἑλλάδι ἢ 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ 20. - Ἀν συνδρομὴν ἔργασίας ἀπὸ
ἰκονομητῆρα ἢ ἄλλου ἑνὸς καὶ ἑνὸς ἑτέρου - Ῥαββίτου τῆς Διευθύνσεως Ὁδὸς Ἀγγέλων 10

10 Ἰουλίου 1883

Συνεγίζων ὁ κ. Δ. Βικέλας τὸ ἔργον αὐτοῦ τῆς μεταφράσεως τοῦ Σαίκεπειρου, ἢ τὴν ἑξαιρετὸν ἐπιτυχίαν τοσοῦτον ἐξετίμησεν τὸ Κοινὸν ἐν ταῖς μέτροις τοῦδε δημοφιλοθεσίας κέντρῳ τραγωδίαις, ἐπελάθετο ἄν τῆς μεταφράσεως τοῦ "Ἐμποροῦ τῆς Βενετίας". Τῆς περισπουδαστοῦ αὐτῆς ἐργασίας τοῦ κ. Βικέλα ἀποσπάσματα εὐμενῶς παραχωρηθέντα ἡμῖν παρέχομεν σήμερον λίαν ἀσμένως εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς "Ἐστίας".
Σ. τ. Δ.

ΣΑΙΚΕΠΕΙΡΟΥ

Ὁ ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

Ἀποσπάσματα ἐξ ἀνεκδότου μεταφράσεως.

(Ὁ Βασάνιος, μνηστὴρ τῆς Πόρκιας, ἔχει ἀνάγκην χρημάτων ὅπως διαγωνισθῆναι πρὸς τοὺς λοιποὺς μνηστῆρας τῆς φραίας καὶ πλουσίας νόμφης· ὅθεν ἀποτείνεται πρὸς τὸν φίλον τοῦ Ἀντώνιον, τὸν ἔμπορον τῆς Βενετίας. Ὁ Ἀντώνιος μὴ ἔχων πρόχρημα χρήματα, προσφέρει τὴν προσωπικὴν ἐγγυησίαν του πρὸς εὐθεσίαν δανείου. Ἐν τῇ ἐπομένῃ σκηνῇ συνομολογεῖται τὸ δάνειον μετὰ τοῦ Ἑβραίου Σαυλώνα).

Πρώτη· πρώτη, Σκηνὴ τρίτη.

(Πλατεία ἐν Βενετίᾳ).

(Ἐισέρχονται ὁ ΒΑΣΑΝΙΟΣ καὶ ὁ ΣΑΥΛΩΝ.)

ΣΑΥΛΩΝ

Τρεῖς χιλιάδες δουκάτα· καλὰ.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Μάλιστα! διὰ τρεῖς μῆνας.

ΣΑΥΛΩΝ

Διὰ τρεῖς μῆνας, καλὰ.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Καὶ καθὼς σοῦ εἶπα, ἔγγυητὴς ὁ Ἀντώνιος.

ΣΑΥΛΩΝ

Ἐγγυητὴς ὁ Ἀντώνιος· καλὰ.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἦμπορετε νὰ μὲ εὐκολύνητε;—Θὰ μοῦ κάμνη τὴν γάρην;—Ἄν μοῦ δίδετε ἀπόκρισιν;

ΣΑΥΛΩΝ

Τρεῖς χιλιάδες δουκάτα, διὰ τρεῖς μῆνας, καὶ ἔγγυητὴς ὁ Ἀντώνιος.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Τί λέγετε, λοιπὸν εἰς αὐτὰ;

ΣΑΥΛΩΝ

Ὁ Ἀντώνιος εἶναι καλός.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἦκουσε τίποτε κακὸν ἐναντίον του;

Τόμος ΙΣΤ' 1883

ΣΑΥΛΩΝ

"Α, ὄχι, ὄχι, ὄχι, ὄχι!" Ὅταν λέγοι καλός, θέλω νὰ πῶ ὅτι εἶναι φερέγγυος. Καὶ ὅμως ἡ περιουσία του εἶναι ὀλοθετική. Ἐνὰ του καράβι ἐξεϊδεόει διὰ τὴν Τρίπολιν, ἔλλο διὰ τὰς Ἰνδίας εἰς τὸ Ριάλτον μου εἶπαν ὅτι ἔχει ἐν ἄλλο εἰς τὸ Μείκτον, ἔλλο πηγαίνει εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐχει δὲ ἀκόμη καὶ ἄλλα χρήματα σκορπισμένα ἔδω καὶ ἐκεῖ εἰς τὰ ξένα. Ἀλλὰ τὰ καράβια εἶναι σαυδία, οἱ ναῦται εἶναι ἄνθρωποι ὑπάρχουν ποντικοὶ τῆς γῆς καὶ ποντικοὶ τοῦ νεροῦ, κλέπται τῆς ξηρᾶς καὶ κλέπται τῆς θαλάσσης, ἔχουν πειρακαί. Ἐκτὸς τούτου εἶναι οἱ κίνδυνοι τῆς θαλάσσης, τῶν ἀνέμων, τῶν σκοπέλων! Μολοντοῦτο ὁ ἄνθρωπος εἶναι φερέγγυος. — Τρεῖς χιλιάδες δουκάτα. — Νομίζω ὅτι ἤμπορᾷ νὰ πάρω τὴν ὑπογραφήν του.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Νὰ ἦσαι βέβαιος ὅτι ἤμπορεῖς.

ΣΑΥΛΩΝ

Νὰ ἦμαι βέβαιος ὅτι ἤμπορᾷ! Διὰ νὰ ἦμαι βέβαιος πρέπει νὰ τὸ συλλογισθῶ. Δὲν εἶναι τρόπος νὰ ἠμιλήσω μὲ τὸν Ἀντώνιον;

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

"Ἄν ἀγαπᾷς, εἶλα νὰ δειπνήσῃς μετ' ἐμοῦ.

ΣΑΥΛΩΝ

Μάλιστα! Νὰ μοῦ μορίσῃ χοῖρος! Νὰ φάγω ἀπὸ τὸ ζῶον, εἰς τὸ ὅποιον ὁ προφήτης σας, ὁ Ναζωραῖος, ἐξώρισεν τὸν διάβολον νὰ ἔμεινέ μέσα! Ἀγοράζω καὶ πουλῶ μετ' ἐμοῦ, ἠμιλῶ μετ' ἐμοῦ, περιπατῶ μετ' ἐμοῦ, ἀλλὰ δὲν τρώγω μετ' ἐμοῦ, δὲν πίνω μετ' ἐμοῦ, δὲν προσέδομαι μετ' ἐμοῦ! — Τί ἔλλα ἐμάδες εἰς τὸ Ριάλτον;... Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποῦ ἔρχεται;

(Ἐισέρχεται ὁ ἈΝΤΩΝΙΟΣ).

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἀντώνιος!

ΣΑΥΛΩΝ (κατ' ἴδιον).

Πῶς φαίνεται ἀπ' τὸ ὄψος του ὑπόκριτης, τελώνης! "Ὁ! Τὸν μισῶ καὶ ὡς Χριστιανὸν, καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, βιδετὶ τὰ χροῖματά του χάρισμα ἄν βλάσας τὰ δανείζει καὶ εἰπέσει τὸν τόκον μας ἔδω εἰς τὴν Βενετίαν. "Ὁς ἦτο τρόπος, μὴ φορᾷ τὰ χεῖρά μου νὰ πῶ, καὶ δὲ ἔχθρα καλὰ τὴν παλαιάν μου ἔχθραν! Μισοὶ καὶ ἀποστρέφεται τὴν ἱερὰν φυλὴν μας, καὶ ἐκεῖ ὅπου συνάγονται οἱ ἔμποροι, μ' ὀδύρει καὶ ἐμένα καὶ τὰ κέρδη μου τὰ καλομερδισμένα, ποῦ μοῦ τὰ λέγει τοκισμῶς. Ἐὰν τὸν συγχωρήσω, ἀνάθεμα τὸ γένος μου!

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Αἴ, Σαυλώνα, ἀκούεις;

ΣΑΥΛΩΝ

Μιστὴρ τί μοῦ εὐρίσκαται, — καὶ ἀπ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι δὲν ἤμπορᾷ διὰ μίση νὰ σοῦ τὰ προμηθεύσω τρεῖς χιλιάδας στραγγυλά. Ἀλλ' ὅμως δὲν πειράξω, Ὁ Τοῦδάλ, εἶνας πλούσιος Ἑβραῖος τῆς φυλῆς μου, ποῦ τὰ εὐρίσκει. — Μικὴν στιγμήν' εἰ προθεσμίαν σοῦ

(Πρὸς τὸν ΑΝΤΩΝΙΟΝ).

Σὲ προσκυνῶ, ἀθλίοντα μου. Ὅτ' εἶχαμεν ἢ τὸ στόμα τὸ ὄνομά σου τὸ καλὸν, ἀθλίοντα.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Μολονότι,

δανείζω ἢ δανείζομαι, ποτὲ δὲν συναιδέζω διάφορον εἰς χρήματα νὰ παίρνω ἢ νὰ δίδω.— χάρις ἢ ἀδελφὴν τὴν βιαστικὴν τοῦ φίλου μου ἀνάγκη θὰ παραβῶ τὴν τάξιν μου.—Γνωρίζεις πόσα θέλει;

ΣΑΥΛΩΚ

Ναι, τρεῖς χιλιάδαι; μάλιστα.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Τρεῖς μῆνες διορία.

ΣΑΥΛΩΚ

Ὅλα ξεχάσαι. Μάλιστα! πάγει καλά,—τρεῖς μῆνες. Μ' ἰγγυήσῃ σου μάλιστα.—Πλὴν ἄκουσε! Μοῦ εἶπες μοῦ φαίνεται, ὅτι ποτὲ διάφορον δὲν παίρνεις, δανείζεις ἢ δανείζομαι.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Ποτὲ δὲν συναιδέζω.

ΣΑΥΛΩΚ

Εἰς τὸν καιρὸν ποῦ ἔβρασε τοῦ θεοῦ τοῦ τοῦ Ἀδάμ τὰ πρόβατα ὁ Ἰακώβ, — ὁ Ἰακώβ ποῦ λέγω, χάρις ἢ τὰ νοουητά της γνωστικῆς μητρὸς του, τοῦ πατριάρχου Ἀβραάμ ἀπόγονος δευτέρου καὶ τρίτος του διδάσχος—γὰρ, τρίτος...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Τί μὲ τοῦτο;

Μὴ ἐπαίρνε διάφορον κ' ἐκείνους;

ΣΑΥΛΩΚ

"Οχι, ὄχι"

δὲν ἐπαίρνε διάφορον καθ' ἑαυτὸν, ἢ τόκον καθὼς τὸ λέγεις. Ἄλλ' ἰδὲ τί ἔκαμε, ἵπστ' ἂν τὸν Ἀδάμ ἱστοιχῆθη ὁ Ἰακώβ, μὲ ὄρον νὰ παίρῃ καὶ διόλου ἀπὸ τὰ πρόβατά του. Ἰπτον τὸ κέρδος του αὐτοῦ, κ' εὐλογημένον ἦτο. Τὸ κέρδος εἶν' εὐχὴ Θεοῦ, ἀρκεῖ νὰ μὴ τὸ κλέψῃς.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Ἐκεῖνο μὲ τὸν κόπον του ὁ Ἰακώβ τὸ πῆρε. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἐκρέματο ἀπὸ τὴν θέλησίν του, ἀλλὰ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ τὸ ἔκαμε νὰ γείνη. Μὴ λέγεις τοῦτο ἢ Γραφή πρὸς ἐπίαινον τοῦ τόκου; ἢ μὴ θάρρης τὰ χρήματα τράγου; καὶ προβατίναις;

ΣΑΥΛΩΚ

Δὲν ἔαρω. Μοῦ γεννοβολοῦν ἐπίσης τὰ δικά μου. Ἄκουσε τώρα νὰ σοῦ πῶ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Βλέπεις, Πασιάνι μου;

Εἶν' ἄξιος ὁ Διάβολος ρητὰ Γραφῆς νὰ λέγῃ διὰ τὰ τέλη του. Ἄλλ' ἢ τὸ πονηρὸν τὴν χελίαν ἢ ἀκούρης λόγια τερεῖ, εἶνε ὡστὺν νὰ βλέπῃς κακοῦργον ἀθεόφοβον μὲ γελαστὴν τὴν ὄψιν, μῆλον μὲ χρώματα λαμπρὰ καὶ σαπημένον μέσα. Ὡ, πῶς τὸ ψεῦδος φαίνεται καλόθωρον ἀπ' ἔξω!

ΣΑΥΛΩΚ

Τρεῖς χιλιάδες. Τὸ ποσὺν εἶν' ἀρκετὰ μεγάλον. Τρεῖς μῆνες ἀπ' τοὺς δώδεκα, ὥστε λοιπὸν ὁ τόκος.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Λέγε, μὰς θέλεις, Σαυλώκ, χρεώστας σου, ἢ ὄχι;

ΣΑΥΛΩΚ

Ναι, πολλὰς φορὰς, καὶ ὄχι μὴν ἢ δύο, διασε; τὰ μύρια ἢ τὴν μέσην τοῦ Γιάλλτου, καὶ τὰ πλοῦτή μου καὶ τὰ συνήθειά μου.

Πλὴν ὅλα τὰ ὑπέφερα κ' ἐσοῦμαι, δίδω εἶν' ἢ πολλὴ ὁπομονὴ ὁ κληρὸς τῆς φυλῆς μου. Μοῦ ἔβρασε τὴν πίστιν μου, βρωμόσκυλον μὲ εἶπες, τὸ φόρεμά μου ἔπτυσες, — κ' αὐτὰ μόνον καὶ μόνον δίδω: ὠφελήθηκα ἀπὸ τὸ ἰδικόν μου.

Ἦν ταῦτοις, καθὼς φαίνεται, μ' ἔχεις ἀνάγκη τώρα. Λοιπὸν, τί στίξασαι; Ἐμπρός, καὶ μ' ἔρχεσαι καὶ λέγεις: «Χρήματα θέλω, Σαυλώκ, καὶ δός μου». Τοῦτο λέγεις, Ἐσὺ ποῦ μοῦ ἐκένωσες τὰ σάλια σου ἢ τὰ γένητα, ἐσὺ ὅπου μ' ἐκλώτισες ἄν σκόλον ποῦ τὸν διώχνεις ἀπ' τὴν αὐλήν σου, χρήματα γυροῦσαι ἀπ' ἐμένα;

Τί πρέπει τώρα νὰ σοῦ πῶ; ἢ ἀποκριθῶ δὲν πρέπει: σ' ὁ σκόλος ἔχει χρήματα; Μοῦ ναῦρη νὰ δανείσῃ; ἢ εἶνα ὁ βρωμόσκυλος δοκῆτα τρεῖς χιλιάδαι; — ἢ μὲ γυρτὴν τὴν κεφαλὴν, μ' ἀναπνοὴν κιασμένην, αἰγὰ αἰγὰ καὶ ταπεινὰ, νὰ πῶ μὴ ὕφος σκλάβου;

Ἄθλίοντα μου, μὲ ἔπτυσες τὴν παρασμένην Τρίτην, προχθὲς μὲ κατεφρόνησες, τὴν ἄλλην μ' εἶπες σκόλον ἰδοῦ λοιπὸν, δι' ὅλην σου τὴν τόσην καλοσύνην σοῦ δίδω τρία δανεικὰ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Ἐγὼ εἶμαι καλὸς καὶ πάλιν ὅσα σοῦ εἶπα νὰ ἔκ' πῶ, καὶ πάλιν νὰ ἀπτόνη καὶ νὰ σοῦ δώσω καὶ κλωτσιαίς. Ἄν θέλῃς νὰ δανείσῃς τὰ χρήματά σου, δός τα, — ἀλλ' ὄχι, ὡς εἰς φίλον ἀπὸ τὸ στεῖρον μέταλλον καρπὸν ποτὲ δὲν παίρνει ὁ φίλος ἀπ' τὸν φίλον σου ἢ ἐχθρὸν νὰ τὴ δανείσῃς, ὅστε νὰ ἔχῃς πρόσκον ἐπὶ τὴν χρεωκοπίαν καὶ ἐπιθάλας τὴν ποινήν.

ΣΑΥΛΩΚ

Κόταξε ποῦ ἀνάπτεις!

Ἐγὼ μ' ἀγάπην ἐρχομαι, θέλω νὰ σ' ἔχω φίλον, τὰ πάντα ὅσα μ' ἔκαμες διὰ νὰ μ' ἐντροπιάσῃς καὶ τὴν ξεχώσω, χρήματα νὰ σοῦ δανείσω θέλω χωρίς διὰ διάφορον νὰ πάρω οὐτὴ ἀσπρον, κ' οὐτὲ μ' ἀκούεις! Κακία μου δὲν εἶν' αὐτό.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Θὰ ἦτον

μεγάλῃ καλοσύνη σου.

ΣΑΥΛΩΚ

Λύτην τὴν καλοσύνην

Ὅσα σοῦ τὴν κάμω. Κόπισε ἢ τὸν συμβολαιογράφον νὰ γείνη τὸ συμβόλαιον καὶ νὰ μοῦ τὸ σφραγίσῃ. Καὶ χάριν ἀπειθήσει, ἐὰν δὲν μοῦ πληρώσῃ τὴν δεινα μίραν τοῦ μηνὸς καὶ εἰς τὸ τὰδε μέρος τόσον ποσὸν, ὅπως ὁ ἀπ' τὴν συμφωνητικὸν μοῦ; ἂν ἐρισθῇ ὡς πρόσκον κ' ἀντίποινον, νὰ παίρνω μὴν λίτραν ἀπ' τὸ κρέας σου, ποῦ κατ' ἀρέσκειάν μου ἐπάνω ἀπ' τὸ σῶμά σου ἐγὼ νὰ σοῦ τὴν κόψω.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Πάγει καλά. Τὴν δίχομαι αὐτὴν τὴν συμφωνίαν, ὅσα λέγω δὲ εἰς τὸ εἶξῃ πῶς ἔχει ὁ ἔβρασε μεγάλην ἀγαθότητα.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Δὲν θέλω δι' ἐμένα

νὰ βάλῃς εἰς συμβόλαιον παρόμοιον σφραγίδα. Καλλίτερα τὰ πράγματα νὰ μείνουν ὅπως ἦσαν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Τί φέδον ἔχεις, ἄνθρωπε; Ἐγνοία σου! Δὲν ὄχι χάσις. Εἰς δύο μῆνας, — δηλαδὴ ἕνα περὶ τοῦ μηνὸς πρὶν λήξῃ τὸ συμβόλαιον, — προσμένω νὰ μοῦ ἔμθουν χρήματα τρεῖς φορὰς; τριπλαῖ ἀπ' ὅσα μὰς δανείζει.

ΣΑΥΛΩΚ

Ὁ πατριάρχα Ἀβραάμ! οἱ Χριστιανοὶ τί εἶναι, ἂν τόσον δουλεύονται ἢ τὸ ἀναμεταξὺ των ὅστε νὰ ὑποκλινοῦνται τοῖς στοχαμοῦς τῶν ἑλλων!

Ἦέ μου, νὰ ζῆς; Ἰπόθεσε δὲν μὲ πληρόναι ἂν ἀπαιτήσω τὴν ποινήν, εἰς τί ὅκ μ' ὠφελήσῃ; Μὴ λίτρα σὰρξ ἀνθρώπου, ἀπ' ἄνθρωπον κομμένη, δὲν εἶναι τόσον χρήσιμη ὡς εἶξῃ; τί τὸν ὄσον τὸ κρέας τοῦ βοῦ, τοῦ τρέγων, τοῦ προβάτου! Ἐγὼ τὸ κάμνω χάριν σου καὶ ὡς φίλος; δαίτημα. Ἄν ἀγαπᾷ, πάγει καλά, — ἀν ὄχι, χωριστῶ σὰς, ἀλλ' ὅμως τὴν φίλων μου μὴ τὴν περιεργίης.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Ναι, Σαυλώκ, τ' ὁμόλογον ὅκ σοῦ τὸ ὑπογράφω.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἐνταμονόμωχ λοιπὸν ἢ τὸν συμβολαιογράφον. Πί τοῦ ἐσὺ τὸ ἔγγραφον νὰ γράψῃς τὸ ἀστατόν, ἔγω δὲ πᾶν ἢ τὸ σακὶ νὰ βάλω τὰ δοκῆτα. . . Κ' ἀπέστειλε σὰς ἐπρόφρασα.

(Ἐξίρχεται).

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Ἄδιδός ὁ Ἰουδαίος

ὅκ χριστιανεύσῃ! Τὸ γυρῶν ἢ τὴν ἀγροσκοπιάν.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Φοδοῦ τὴν ἀγαθότητα ἀπὸ ψυχὴν ἀχρεΐαν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Πηγαίνωμεν καὶ μὴ φοδοῦ! Δυὸ μῆνες πρὶν περάσουν, πρὶν λήξῃ ἢ προθεσμία σου, τὰ πλοῖά μου θὰ φθάσουν.

(Τὰ πλοῖα τοῦ Ἄντωνίου οὐκ ἐφθάσαν ἐγκαίρως. Ἀπ' ἐναντίας διεσέθη ἡ ψιμὴ τῶν ἀλλεκαλλήλων ναυαγίων των. Ὁ ἔμπορος τῆς Βενετίας καταστραφεὶς δὲν δύναται νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ ὁμόλογον κατὰ τὴν λήξιν του, ὁ δὲ ἔβρασε ἀπατεῖ τὸ συμφωνηθὲν πρόσκιμον. Ἐν τῷ μεταξὺ τὴν μὲν θυγάτηρα αὐτοῦ Γεσίκαν ἐκλάψεν ὁ Χριστιανὸς Ἀναρένσορ, ἡ δὲ Παρκία ἐγένετο σύζυγος τοῦ Βασανίου. Ἦν μεταξὺ Ἀντωνίου οὐ καὶ Σαυλώκ ἐκπέσειε διακρίεται ἐνώπιον τοῦ Ἀδελφ. Ἦν Παρκία, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Βασανίου μεταμφιεσθεῖσα εἰς δικαστήν (μετὰ τῆς θαλαμηπόλου αὐτῆς Ναρτίσας εἰς ὅπο τὸ σῶμα γραμματεύς), παρουσιάζεται εἰς τὸ δικαστήριον καὶ ἀναλαμβάνει τὸ ἔργον τοῦ κριτοῦ. Ταῦτα διαδραματίζονται ἐν τῇ ἐπομένῃ σκηνῇ).

Δ. ΒΙΚΚΑΛΕ.

(Ἐπιστὰ τὸ τέλος).

Ο ΠΑΤΗΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

(Μυθιστορία Α. Ἀλεξῶ. — Μετάφρασις Π. Γ. Φέρμου).

Συνίχται (δὲ σκ.) 119.

Η'

Τρεῖς ἑβδομάδες παρήλθον. Ὁ Ἰωάννης τὴν ἐπιούσαν ὀφείλει νὰ ἀπέλθῃ μετὰ τοῦ συντάγματός του εἰς τὰ διὰ πυρῶν γυμνάσια, μέλλει ἤδη γὰ ἐπαναλάβῃ τὸν στρατιωτικὸν του βίον; δέκα μὲν ἡμέρας καταναλωθησόμενος εἰς σταθμοὺς κατὰ τὴν ἀνοδὸν καὶ τὴν ἀνοδὸν καὶ ἑτέρας δέκα ὑπὸ τὴν σκιάνην ἐν τῷ στρατοπέδῳ παρὰ τὸ δάσος τῆς Αὐρηλίας. Ὁ ἐπανέλθῃ δὲ τὸ σύνταγμα εἰς Σουβινὴν τὴν δεκάτην Αὐγούστου.

Δὲν εἶνε πλέον ὁ Ἰωάννης ἤρεμος, δὲν εἶνε

πλέον ὁ Ἰωάννης εὐτυχῆς. Τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του ταύτης τὴν βλέπει προσεγγίζουσιν ἀδελφῶν ἄμα καὶ φιλίων. . . Ἀδελφῶν μὲν δίδω ὑπομένει ἀληθῆς μαρτύριον καὶ σπεύδει νὰ ἀπαλλαγθῇ. . . φιλίων δὲ, δίδω κατὰ τὸ εἰκοσαήμερον τοῦτο μὴ βλέπων ἐκείνην, μὴ ὁμιλῶν πρὸς ἐκείνην, τέλος ἀνευ ἐκείνης τί ὄκ γείνη; Ἐκείνη δὲ εἶνε ἡ Μπεττίνα! καὶ τὴν λατρεύει!

Ἀπὸ ποῦτε; Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης συναντήσεως τὸν Μάκον, ἐν τῷ κηπαρίῳ τοῦ ἐφημερίου! Καὶ αὐτὴ μὲν εἶνε ἡ ἀλήθεια! Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης παλαίει καὶ μάχεται κατὰ τῆς ἀληθείας ταύτης, νομίζων ὅτι ἀγαπᾷ τὴν Μπεττίναν ἀπὸ τῆς ἡμέρας μόνον καθ' ἣν φαίδρις συνδιαλέγοντο καὶ φιλικώτατα ἐν τῇ μικρᾷ αἰθούσῃ ἐκείνῃ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ κυανοῦ ἀνακλίντρου παρὰ τὸ παράθυρον, καὶ ἐξακολουθοῦσα νὰ καλῇ, διεσκέδαζε διευθετοῦσα τὴν ἐσθῆτα τῆς πλαγγνόνος τῆς Μπέλλας, ἢ ὑπὸ τινα ἔδραν ἀμελῶς κειμένην ἔκυψε καὶ ἔλαβε μηχανικῶς.

Πῶς ἐπῆλθεν εἰς τὴν μίς Πέρσιβαλ νὰ τῷ εἴπῃ περὶ τῶν δύο νεανίδων, ἃς ὄκ ἠδύνατο νὰ νυμφεθῇ; Καὶ ὑπὸ τῆς ἐρωτήσεως δὲ ταύτης οὐδολὼς ἐταράχθη, ἀποκριθεὶς ὅτι οὐδεμίαν πρὸς τὸν γάμον ἠσθάνετο κλίειν, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἡ μετὰ τῶν δύο ἐκείνων νεανίδων συνάντησις του οὐδεμίαν ἐνεποίησεν εἰς αὐτὸν συγκίνησιν, οὐδεμίαν ταραχήν. Καὶ λέγων μὲν ταῦτα ἐμειδία, ἀλλὰ μετ' ὀλίγας στιγμὰς δὲν ἐμειδία πλέον, ἀίφνης καὶ διὰ μιᾶς λαμβάνων πετρᾶν τῶν συγκινήσεων ἐκείνων καὶ τῆς ταραχῆς. Δὲν ἠπατάτο δὲ ἀλλ' ἔλαβε πλήρη γνώσιν τοῦ τραύματός του, ὅπερ τῷ εἶχε κατενεχθῆ κατὰ καρδίαν.

Ἀλλὰ δὲν ἀπηλίπισθη. Ἐκείνην μάλιστα τὴν ἡμέραν ἀπεσχόμενος ἔλεγε καθ' ἑαυτοῦ: «Δὲν λέγω ὄχι, εἶνε σπουδαῖον τὸ πρᾶγμα, σπουδαιότατον, ἀλλὰ θὰ σωθῶ». Ἀνεζήτει δὲ δικαιολογίαν τινὰ τῆς μαρίας του, ἀποδίδων αὐτὴν εἰς τὰς περιστάσεις. Ἦ ἐρασιμωπάτη ἐκείνη νεανίς ἀπὸ δέκα ἡδὴ ἡμερῶν ἀνηκεν εἰς αὐτὸν καὶ μόνον. Πῶς λοιπὸν νὰ ἐντισταθῇ κατὰ τοιοῦτου πειρασμοῦ; Ἐμῆθεν ὑπὸ τῶν θεληγέτρων αὐτῆς, ὑπὸ τῆς χάριτος καὶ τοῦ κάλλους. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ὅμως εἰκοσι ψυχὰι ἐμείλλον νὰ ἔλθωσιν εἰς τὸν πύργον, καὶ ὄκ ἐληγεν ἡ κινδυνώδης μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνης οικειότης. Ὁ ἐλάμβανε θάρρος, ὁ ἐπεμακρύνετο, ὄκ ἐχάνετο μετὰ τοῦ πλήθους, ὄκ ἐβλεπε τὴν Μπεττίναν οὐκί τόσον συνεχῆς, οὐκί τόσον πλησίον. . . Νὰ παύσῃ βλέπων αὐτὴν, ὄ! τοῦτο οὐδὲ κἂν ἠδύνατο νὰ το φαντασθῇ. Ἦθελε νὰ διαμείνῃ φίλος τῆς Μπεττίνας, ὄφ' οὐ φίλος τῆς μόνου ἠδύνατο νὰ εἶνε; δίδω ἦτο καὶ ἄλλη τις σκέψις, ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ χωρήσῃ εἰς τὸν νοῦν τοῦ

Ἰωάννου, καὶ ἦτις τῷ ἐφαίνετο οὐχὶ παραλόγος, ἀλλὰ τερατώδης· δὲν ὑπῆρχε δὲ ἐν τῷ κόρη αἴτιος τις ἐντιμότερος τοῦ Ἰωάννου, καὶ τὸ πλοῦτη τῆς Μπεττίνας ἐνεπόλουν αὐτῷ τρόμον, αὐτόχρομα τρόμον.

Τὸ ἀναμενόμενον πλῆθος κατέκλυσε τὸ Λογγεβὰλ ἀπὸ τῆς 25 Ἰουνίου. Ἦλθεν ἡ κυρία Νόρτων μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Δανιὴλ Νόρτων καὶ ἡ κυρία Τοῦρνερ μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Φιλίππου Τοῦρνερ· ἀμφότεροι δὲ οἱ νέοι οὗτοι ἦσαν παλαιοὶ φίλοι καὶ μέλη τῆς δικαστικῆς Ἀδελφότητος τῶν Τριακοντάεσσάρων μνηστήρων· καὶ ὡς πρὸς τοιοῦτους ἐφέρετο πρὸς αὐτοὺς καὶ ἡ Μπεττίνα, δηλώσασα διαρρήδη ὅτι μάρτη κοπιῶσι. Ἀλλ' οἱ φίλοι οὐδόλως ἀποθαρρυνθέντες ἐξηκολούθουν στενῶς ἀπολοιοκούντες τὴν Μπεττίναν.

Ὁ Παῦλος Λαβαρδὲν εἰσελθὼν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν σκηνὴν τάχιστα ἐγένετο φίλος πάντων. Ἔτυχε δὲ τῆς λαμπρῆς καὶ συγκεχυμένης πολυπλόκλου ἀγωγῆς νέου προωρισμένου εἰς τὸ ἡδέως ζῆν ὁσάκις δὲ περὶ μόνης διασκεδάσεως πρόκειτο, οἷον ἰππασίας, χοροῦ, διαφόρων παιγνιδίων, λογογρίφων, κωμωδιῶν, ἦτο αἰσιπότε ἐτοιμώτατος ἐν πᾶσιν ἐξέχων καὶ διακρινόμενος. Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ ταχέως ἀνέλαμψε καὶ ἐπεδμήθη οὕτως, ὥστε ὁ Παῦλος τῇ κοινῇ τῶν πάντων ἐκινεῖσαι ἐγένετο ὁ διευθυντῆς καὶ ὀργανωτῆς τῶν ἐν Λογγεβὰλ ἑορτῶν.

Ἡ δὲ Μπεττίνα οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐδίστασεν. Ἦδη ὁ Ἰωάννης συνέστησεν εἰς αὐτὴν τὸν Παῦλον Λαβαρδὲν, ὅστις μόλις ἔλεγε τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς ἀναποφείτου συντόμου φιλοφρονητικῆς προσάλαβας, καὶ ἡ Μπεττίνα κλίνασα πρὸς τὴν Σουζῆν τῇ εἶπεν εἰς τὸ οὖς:

— Ὁ τριακοντὸς πέμπτος!

Ἀλλ' ἐν τούτοις ὑπεδέξατο λίαν φιλοφρόνως τὸν Παῦλον καὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐπὶ τινος ἡμέρας ὁ Παῦλος παρενόησε τὸ πρᾶγμα, νομίσας ὅτι ἐνεκα τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ πλεονεκτημάτων ἔτυχε τῆς χαριέσεως καὶ ἐγκαρδίου ἐκείνης ὑποδοχῆς. Ἀλλ' ἠπάτατο ἀπᾶτην δεινῆν διότι ἡ Μπεττίνα ἐπειδὴ τὸν συνέστησεν ὁ Ἰωάννης, ὑπεδέξατο αὐτὸν ὡς φίλον τοῦ Ἰωάννου καὶ οὐδὲν πλέον, αὐτῇ δὲ ἦτο ἡ μόνη ἀξία τοῦ Παύλου.

Ὁ πύργος τῆς κυρίας Σκώτ ἦτο προσιτός εἰς πάντας. Αἱ προσκλήσεις ἰσχυροὶ οὐχὶ ἐπὶ μίαν μόνον ἐσπέραν, ἀλλὰ διαρκῶς, καὶ ὁ Παῦλος ἐνθουσιῶν προσήρχετο καθ' ἐσπέραν· ἔχειρε δὲ βλέπων τὸ ὄνειρόν του πραγματούμενον καὶ ἐπανευρισκὼν τοὺς Παρισίους ἐν Λογγεβὰλ!

Μόνον δὲ ὁ Παῦλος οὔτε μαρὸς τις ἦτο οὔτε ματχιόφων. Ἀλλ' ἀναμφισβήτως ἡ μίς Πέρσιβαλ ἐφέρετο πρὸς αὐτὸν μετ' ἰδιαζούσης ὅλως φιλοφροσύνης καὶ εὐνοίας· ἀσμένως δὲ συνδιελέγετο πολλὰς ὥρας μόνη μετ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ

τί ἦτο τὸ αἰώνιον, τὸ ἀνεξάντλητον θέμα τῶν συνδιαλέξεων τῶν τούτων; Ὁ Ἰωάννης, καὶ αὖθις ὁ Ἰωάννης, καὶ αἰσιπότε ὁ Ἰωάννης!

Ὁ Παῦλος ἦτο ἐπιπόλαιος, ἄσωτος, μάταιος, ἀλλ' ὅμως καθίστατο ἐμβριθῆς ὁσάκις ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ Ἰωάννου, ὃν ἐγίνωσκε νὰ ἐκτιμᾷ, ὃν ἐγίνωσκε νὰ ἀγαπᾷ. Μόνη δὲ αὐτοῦ χάρις καὶ προθυμία ἦτο νὰ λέγῃ ὅτι καλὸν ἡδύνατο περὶ τοῦ παιδικοῦ του φίλου. Βλέπων δὲ τὴν Μπεττίναν ἀσμένως ἀκραυμένην, προέχεεν ἀφειδῶς τὴν εὐφραδειὰν του.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ Παῦλος ἠθέλησε — καὶ ἦτο βεβαίως δικαίωμα του — νὰ ἀφελθῇ ἐκ τῆς ἱπποτικῆς συμπεριφορᾶς του. Συνδιελέγετο μετὰ τῆς Μπεττίνας ἐπὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας· μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς συνδιαλέξεως ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰωάννου πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τῆς αἰθούσης καὶ τῷ εἶπε:

— Μ' ἀφήσας τὸ στάδιον ἐλεύθερον... καὶ ἐπέπεσα ἀτρόμητος ἐπὶ τῆς μίς Πέρσιβαλ.

— Καὶ δὲν πιστεύω νὰ εἶσαι δυσηρηστημένος διὰ τὴν ἐκδοσὴν τῆς ἐπιχειρήσεώς σου. Ἰδοὺ ἐπου ἐγείνατε φίλοι στενοί.

— Ναι βέβαια... δὲν λέγω ὅχι. Δὲν ὑπάρχει πλάσμα μᾶλλον ἀξιαγάπητον καὶ θελκτικώτερον τῆς μίς Πέρσιβαλ, δὲν εἶμαι δὲ πάλιν τόσον, ὥστε νὰ μὴ το ἀναγνωρίσω, διότι ἐκεῖ ἐν ᾧ συμφιλοῦμεν οἱ δύο μὲς νὰ ἀναγκάζει νὰ παριστῶ πρόσωπον ἄχαρι καὶ γελοῖον, πρόσωπον τὸ ὁποῖον δὲν ἀρμόζει εἰς τὴν ἡλικίαν μου· ἡ ἡλικία μου εἶνε ἡλικία τῶν ἐρώτων καὶ ὅχι τῶν ἐξ ἀπορρήτων.

— Τῶν ἐξ ἀπορρήτων;

— Μάλιστα, φίλε μου, τῶν ἐξ ἀπορρήτων! Ἰδοὺ ποῖον εἶνε τὸ ἔργον μὲν ἐδῶ μέσα! Τώρα πρὸ ὀλίγου μὲς παρετήρεις... ὦ! βλέπω πολὺ καλά... Μὲς παρετήρεις... Εἰξεύρεις λοιπὸν περὶ τίνος ἐλέγομεν; Περὶ σοῦ, ἀγαπητέ μου, περὶ σοῦ καὶ μόνον περὶ σοῦ! Καὶ τὸ αὐτὸ γίνεται καθ' ἐσπέραν. Ἐρωτήσεις ἀτελευτητοί: «Συνάντησθήτε μαζί; καὶ οἱ δύο σας εἴχετε διδάσκαλον τὸν πατέρα Κωνσταντίνου; Θὰ γείνη μετ' ὀλίγον λοχαγός; Καὶ ἔπειτα; — ταγματάρχης. — Καὶ ἔπειτα; — Συνταγματάρχης καὶ τὰ λοιπὰ καὶ τὰ λοιπὰ... ὦ! Ἰωάννη μου, Ἰωάννη, ἐάν ἤθελες νὰ ἐπιχειρήσῃς κάτι τι εὐχάριστον!

Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης δυσηρηστήθη καὶ σχεδὸν ἐξωργίσθη, ὥστε ὁ Παῦλος ἐξεπλάγη σφόδρὰ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου τούτου ἐξερεβισμού τοῦ Ἰωάννου.

— Καλέ, τί ἔχεις; Νομίζω ὅτι ἐγὼ δὲν εἶπα τίποτε...

— Συγγνώμην, ἔπταισα. Ἀλλὰ πῶς σ' ἐπῆλθε τρεῖς ἡμέρας ἰδέα ἀποπέρι;

— Ἀποπέρι;... δὲν βλέπω... Ἐγὼ μάλιστα καὶ περὶ ἐμοῦ συνέλαβα τὴν αὐτὴν ἰδέαν.

— Ἄ! οὐ...

— Πῶς! ἄ! ἐγώ;... Ἀλλὰ πῶς ὅχι καὶ σὺ;... Σὺ ἀξίζεις περισσότερον ἐμοῦ...

— Παῦλε, σὲ παρακαλῶ, παύσσε!

Ἡ στενοχωρία τοῦ Ἰωάννου ἦτο προφανής.

— Καλὰ λοιπὸν φθάνει... ἄς παύσωμεν αὐτὴν τὴν ὀμιλίαν... Θέλω μόνον νὰ εἰπῶ ὅτι ἡ μίς Πέρσιβαλ μ' εὕρισκε πολὺ νόστιμον, πολὺ νόστιμον, πολὺ νόστιμον· ἀλλὰ πατὲ ὅμως ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψίν, ποτὲ ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψίν, ἡ μικρούλα. Θὰ καταφύγω λοιπὸν καὶ ἐγὼ εἰς τὴν κυρίαν Σκώτ, χωρὶς ὅμως μεγάλης ἐλπίδας... Βλέπεις, Ἰωάννη, θὰ διασκεδάσω πολὺ ἐδῶ μέσα, ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος;

Καὶ ἐτρέπη μὲν ἐπὶ τὴν κυρίαν Σκώτ· ἀλλ' εὐθὺς τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν μετὰ πολλῆς ἐκπλήξεως εἶδε καὶ ἐδῶ πάλιν τὸν Ἰωάννην φράσσοντα τὴν ὁδόν. Οὗτος ἤρχετο τακτικώτατα καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἰδιαιτέρῳ τῆς κυρίας Σκώτ, ἦτις, ὡς ἡ Μπεττίνα εἶχε καὶ αὐτὴ τὴν μικρὰν αὐλήν της. Ἐρχόμενος δὲ ἐκεῖ ὁ Ἰωάννης οὐδὲν ἄλλο ἐπέζητει ἢ προστασίαν, καταφύγιον, ἀσυλον.

Τὴν ἡμέραν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης συνδιαλέξεως περὶ τῶν ἀνευ-ἔρωτος γινόμενων γάμων, καὶ αὐτὴ ἡ Μπεττίνα τὸ πρῶτον ἦδη ἠσθάνθη ἀλγῆς· διεγειρομένην ἐν ἑαυτῇ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀγαπᾶν, ἦτις καθεῖδει, ἀλλ' οὐχὶ πολὺ βαθύως, ἐν τῇ καρδίᾳ πασῶν ἀνεξαιρέτως τῶν νεανίδων. Ἡ αὐτὴ συναίσθησις ἐγένετο ταυτοχρόνως ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Μπεττίνας καὶ τῇ τοῦ Ἰωάννου. Καὶ οὗτος μὲν φοβηθεὶς ἐχώρησεν εἰς τὰ ὀπίσω, ἐκείνη δὲ τὸν ἀνάντιον ἐν βλῆ τῇ ἀφελείᾳ τῆς ἀθωότητος αὐτῆς, παρεδόθη ὅλη εἰς τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐκείνην συγγίνησιν καὶ συμπάθειαν.

Ἀνεμένε δὲ τὸν ἔρωτα... ἐάν ἦτο ὁ ἔρως, τὸν ἄνδρα, ὅστις ἐμελενὰ εἶνε ὁ λογισμὸς της, ἡ ζωὴ της, ἡ ψυχὴ της, ἂν ἦτο αὐτός, ὁ Ἰωάννης οὗτος! Καὶ διατὶ ὅχι; Τὸν ἐγίνωσκε πολὺ μᾶλλον ἢ πάντας ἐκείνους, οἵτινες ἀπὸ ἐνός ἦδη ἔτους περιεδινούοντο περὶ τῆς περιουσίας της. Πάνθ' ὅσα δὲ περὶ αὐτοῦ ἐγίνωσκε αὐδ' ἐλάχιστόν τι περιεῖχον τὸ δυνάμενον νὰ ἀποθαρρύνῃ τὴν πίστιν καὶ τὸν ἔρωτα ἐντίμου νεανίδος. Ἄπαγε!

Ἀμφότεροι δὲ καθόλου εἶπεν ἐποίουν καλῶς, ἀμφότεροι ἦσαν ἐν τῷ καθήκοντι καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ἐκείνη μὲν παραδιδόμενη, ἐκείνος δὲ ἀνθιστάμενος, ἐκείνη μὲν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν κἂν συλλογιζομένη τὴν ἀφάνειαν τοῦ Ἰωάννου, τὴν πενίαν του, ἐκείνος δὲ ἀποδειλιῶν καὶ τρεπόμενος εἰς τὰ ὀπίσω πρὸ τοῦ βουνοῦ ἐκείνου τῶν ἑκατομμυρίων ὡς πρὸ δεινοῦ ἐγκλήματος· ἐκείνη μὲν διαλογιζομένη ὅτι δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ συζητῆ μετὰ τοῦ ἔρωτος, ἐκείνος δὲ διαλο-

γιζόμενος ὅτι δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ συζητῆ μετὰ τῆς τιμῆς.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ καθ' ὅσον ἡ Μπεττίνα ἐγένετο ἐρωτικώτερα καὶ παρεδίδοτο μετὰ μειζονος εἰλικρινείας εἰς τὸν προκαλοῦντα αὐτὴν ἔρωτα, ἰδοὺ διατὶ ὁ Ἰωάννης καθίστατο ὀσημέραι σκυθρωπώτερος καὶ μᾶλλον ἔμφροντις, διότι ἐφοβεῖτο οὐ μόνον τὸ νὰ ἀγαπήσῃ, ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ ἀγαπηθῇ.

Ἐπρεπε νὰ μένῃ ἐν τῷ δωματίῳ του καὶ νὰ μὴ ἐρχεται... Καὶ προσπαθῆσε μὲν ἀλλὰ δὲν το κατάρθωσε... διότι ὁ πειρασμὸς ἦτο σφοδρότατος καὶ ὑπερίσχυεν. Ἐρχετο λοιπὸν... ἐκείνη δὲ ἐσπευδε πρὸς αὐτὸν τείνουσα τὰς χεῖρας καὶ ἔχουσα μειδίωμα ἐπὶ τῶν χειλέων καὶ τὴν καρδίαν της ἐν τῷ βλέμματι. Ὅλη δὲ ἐφαίνετο λέγουσα:

«Ἄς προσπαθῶσωμεν νὰ ἀγαπηθῶμεν, καὶ ἐάν δυνηθῶμεν ἄς ἀγαπώμεθα!»

Ἀλλὰ παρευθὺς τὸν Ἰωάννην καταλαμβάναν ὁ φόβος, καὶ μόλις καὶ μετὰ βίας ἐτόλμα νὰ φάσῃ τὰς δύο ἐκείνας χεῖρας τὰς προθύμως παραδιδόμενας εἰς τὴν περισφιγγίν τῶν χειρῶν του. Προσπαθεῖ νὰ ἀποφύγῃ τὸ βλέμμα ἐκείνο ἕπερ ἐρωτικώτατον καὶ φαιδρὸν, τεταραγμένον καὶ περιεργὸν ἐπέζητει τὸ βλέμμα του. Ἐπρεμεν ἀναλογιζόμενος ὅτι κατ' ἀνάγκην ὄφειλε νὰ καλήσῃ πρὸς τὴν Μπεττίναν, ὅτι κατ' ἀνάγκην ὄφειλε νὰ τὴν ἀκούσῃ. Τότε λοιπὸν κατέφραγε καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν κυρίαν Σκώτ, ἡ δὲ κυρία Σκώτ ἤκουε τότε παρ' αὐτοῦ λόγους ἀμφισβόλους, συγκεχυμένους, τεταραγμένους, οἵτινες δὲν ἀπετεινόντο μὲν πρὸς αὐτὴν, ἀλλ' ἐκείνη ὅμως ἐξελάμβανεν αὐτοὺς ὡς τοιοῦτους.

Καὶ δὲν ἡδύνατο ἡ Σουζῆ νὰ μὴ ἀπατηθῇ διότι ἡ Μπεττίνα οὐδὲν εἶχεν εἰπῆ εἰς αὐτὴν περὶ τῶν ἀορίστων ἔτι καὶ συγκεχυμένων αἰσθημάτων ὑφ' ὃν συνεταράσσετο, ἀλλ' ἐκρυπτε καὶ ἐθάψευε τὸ ἀπάρητον τοῦ ὑποφάσκοντος ἔρωτός της, ὡς ὁ φυλάργυρος κρύπτει καὶ ὠπεύει τὰ πρῶτα χρυσὰ νομίσματα τοῦ θησαυροῦ του... Τὴν δὲ ἡμέραν καθ' ἣν θὰ διεγίνωσκεν ἀκριβῶς τὰ τῆς καρδίας της, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ ἦτο βεβαία ὅτι ἀγαπᾷ, ὦ! πῶς θὰ ἐλάλει τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ μετὰ πόσης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης θὰ ἔλεγε τὰ πάντα πρὸς τὴν Σουζῆν!

Λοιπὸν ἡ κυρία Σκώτ ἐπὶ τέλους ἐξέλαβεν ὡς ἐξ ἑαυτῆς πηγάζουσαν τὴν μελαγχολίαν ἐκείνην τοῦ Ἰωάννου, ἦτις ὀσημέραι ἐγένετο καταφανέστερα. Ἐτέρπετο δὲ—διότι οὐδόλως δυσαρρεστῆται γυνὴ νομίζουσα βτι ἀγαπᾷται—ἐτέρπετο, λέγω, καὶ ἔλυπεττο διότι ἔτιμα ὑπερβαλλόντως τὸν Ἰωάννην καὶ φιλικώτατα διέκειτο πρὸς αὐτὸν, ἐθλίβετο δὲ διαλογιζομένη ὅτι χάριν αὐτῆς ἦτο περιλυτός καὶ δυστυχής,

Ἄλλὰ ταυτοχρόνως συνηθάνετο καὶ τὴν ἀ-
 οφότητά της· διότι πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους προσ-
 εφέρετο ἐνίοτε φιλαρέσκως, λίαν φιλαρέσκως καὶ
 βεβαίως δὲν ἠμάρτανε βασκανίζουσα αὐτοὺς ὀ-
 λίγον τι· διότι ἐκεῖνοι μὲν οὐδὲν εἶχον νὰ κά-
 μωσαν, εἰς οὐδὲν ὄντες χρήσιμοι, ὥστε ὁ φιλα-
 ρεσκὸς τῆς Σουζή τρόπος ἀπησχόλει αὐτοὺς
 τέρπων ἅμα καὶ συντελών ἵνα κατὰ τὸ δὴ λε-
 γόμενον εὐρυσκωταὶ ἀδ δουλειά, ὡσαύτως δὲ
 καὶ ἐκείνη. Ἄλλὰ πρὸς τὸν Ἰωάννην ὅμως
 οὐδέποτε προσηνέχθη φιλαρέσκως καὶ κατὰ
 τοῦτο ἐγίνωσκεν ἑαυτὴν οὐσαν ἐκτός πα-
 σῆς μέμφεως. Διότι ὁ Ἰωάννης κατὰ τὴν
 κρίσιν αὐτῆς ἦτο πολὺ ἀνώτερος τῶν ἄλλων
 κατὰ πάντα καὶ ὑπέφερε μὲ τὰ σωστά του,
 ὅπερ δὲν ἤθελεν ἡ κυρία Σκώτ. Ὅθεν δις ἤδη
 ἢ τρις μικροῦ δαῖτι ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν ἠδέως
 καὶ εὐμενῶς, ἀλλ' ἔπειτα πάλιν ἐσκέφθη...
 ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐμελλε νὰ ἀπουσιάσῃ ἐπὶ ἡμέ-
 ρας εἴκοσι, μετὰ δὲ τὴν ἐπάνοδόν του, ἐὰν
 ἐκρίνειν εὐλογον θὰ τον ἐνούθετε ὀλίγον καὶ θὰ
 διεζήγε τὸ πρᾶγμα οὕτως, ὥστε δὲν θὰ ἤρχετο
 ὁ ἔρωσ νὰ βίβη ἀνοήτως μεταξὺ τῆς φιλίας των.
 Λοιπὸν δὲ Ἰωάννης ἀπήρχετο τὴν ἐπιου-
 σαν... Καὶ ἡ μὲν Μπεττίνα προσεπάθησε παν-
 τί σθένει νὰ τον καταπεισῇ νὰ διέλθῃ τὴν τε-
 λευταίαν τιμήν ἡμέραν ἐν Λογγεβάλ καὶ νὰ
 γευματίσῃ ἐν τῷ πύργῳ ὁ δὲ Ἰωάννης ἠρνεῖτο,
 προβάλλων τὰς κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἀνα-
 χωρήσεώς του ἀσυχολίας. Ἄλλ' ὅμως ἦλθε τὴν
 ἐσπέραν περὶ ὄραν δεκάτην καὶ ἡμίσειαν, πεζός,
 πολλὰς δὲ καθ' ἑαυτὸν ἐπεχείρησε νὰ ἐπανέλθῃ
 εἰς τὸ οἰκημῶν του.
 — Ἐὰν εἶχον θάρρος, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, δὲν
 θὰ τὴν ἐπανέβλεπον. Ἀναχωρῶ αὐριον καὶ δὲν
 θὰ ἐπανέλθω εἰς Σουβινὴν ἐφ' ὅσον αὐτὴ μένει
 ἐδῶ... Τὸ ἀπεφάσισα καὶ τὸ ἀπεφάσισα ὀρι-
 στικῶς.
 Ἄλλ' ἐξηκολούθησε βαδίζων, διότι ἤθελε νὰ
 τὴν ἰδῇ ἀπαξ ἔτι... τὸ ὕστατον.
 Ὡς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἰθουσαν προσέδρα-
 μεν ἡ Μπεττίνα εἰς προὔπαντισίν του λέγουσα:
 — Ἦλθετε τέλος πάντων!... Ἄλλὰ τό-
 σον ἐξώρας!
 — Εἶχα ἀσυχολίας πολλὰς.
 — Καὶ ἀναχωρεῖτε αὐριον;
 — Μάλιστα, αὐριον.
 — Πολὺ πρῶτ;
 — Τὰς πέντε.
 — Καὶ θὰ περάσετε ἀπὸ τὸν δρόμον ὁ ὀ-
 ποτός διέρχεται ἀπ' ἐξω ἀπὸ τὸν κήπὸν μας
 καὶ ἔπειτα διέρχεται ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ χω-
 ρίου;
 — Μάλιστα, ἀκριβῶς οὕτως εἶνε ὁ δρόμος
 μας.
 — Καὶ διατί τόσο πρῶτ; Καὶ ἐγὼ εἶχα σκο-
 πὸν νὰ ἀναβῶ εἰς τὸ ἀνδρῶν τοῦ κήπου νὰ

σας ἰδῶ διερχόμενον καὶ νὰ σας ἀποχαιρετίσω.
 Καὶ ταῦτα λέγουσα ἐκράτει ἐπιμόνως τὴν
 καίουσαν χεῖρά του. Οὗτος δὲ περίλυπος ἀπέ-
 συρεν αὐτὴν διὰ τῆς βίας.
 — Πρέπει, εἶπε, νὰ ὑπάγω νὰ χαιρετίσω τὴν
 ἀδελφὴν σας.
 — Ἀπὸ τώρα!... ἐκείνη δὲν σας εἶδε...
 ἔχει δέκα τριγύρω της... Καθίσατε ὀλίγον
 ἐδῶ, πλησίον μου.
 Ἦνα γράσθῃ νὰ καθίσῃ παρ' αὐτῆ.
 — Ζεῦρετε, τῷ εἶπε, καὶ ἡμεῖς ἀναχωροῦ-
 μεν.
 — Καὶ σεῖς;
 — Μάλιστα, πρὸ μιᾶς ὥρας ἐλάβομεν τηλε-
 γράφημα τοῦ γαμβροῦ μου πολὺ εὐχάριστον.
 Ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ μετὰ ἓνα μῆνα καὶ τώρα
 ἔρχεται μετὰ δώδεκα ἡμέρας· μεθαύριον πρῶτ
 ἐπιβιβάζεται εἰς Νέαν Ὑόρκην ἐπὶ τοῦ Ἀθρα-
 ῶρου... καὶ θὰ ὑπάγωμεν νὰ τον περιμενω-
 μεν εἰς Χάβρην... ἀναχωρήσωμεν μεθαύριον. Θὰ
 παραλάβωμεν καὶ τὰ μικρά. Θὰ τα ὠφελήσῃ
 νὰ ἀναπνεύσουν καμμιά δεκαριά ἡμέρας τὸν ἄ-
 ἔρα τῆς θαλάσσης... Πόσον θὰ χαρῆ ὁ γαμ-
 βρός μου ὅταν σας γνωρίσῃ... Τί λέγω, νὰ σας
 γνωρίσῃ;... Ἐκεῖνος δὲ πρὸ πολλοῦ σας γνω-
 ρίζει, διότι εἰς ὅλα μας τὰ γράμματα τοῦ το
 γράφομεν. Εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ συμφωνήσετε
 θυμασίως εἰς δύο σας. Εἶνε ἐξαιρετός... Καὶ
 πόσας ἡμέρας θὰ λείψετε;
 — Ἐίκοσι ἡμέρας.
 — Ἐίκοσι ἡμέρας... εἰς τὸ στρατόπεδον;
 — Μάλιστα, κυρία, εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς
 Σερκότης.
 — Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δάσους τῆς Λύρηλιας.
 Ἡρώτησά σήμερον τὸ πρῶτ τὸν νοννόν σας καὶ
 μου παρέστησε καταλεπτῶς τὸ μέρος. Καὶ νὰ
 μὲν χαίρω πολὺ διότι πηγαίνω εἰς προὔπαντι-
 σίν τοῦ γαμβροῦ μου, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ
 δυσαρεστοῦμαι ὀλίγον διότι ἀναχωρῶ, εἰ δὲ μὴ
 καθ' ἡμέραν θὰ ἔκαμνα μικρὰν ἐπίσκεψιν τοῦ
 νοννοῦ σας... καὶ θὰ μου ἔλεγε τὰ νέα σας.
 Θέλετε μετὰ καμμιά δεκαριά ἡμέρας νὰ γρά-
 ψετε πρὸς τὴν ἀδελφὴν μου δύο ἀράδες—δὲν
 θὰ χάσετε πολλὴν ὥραν,— νὰ γράψετε πῶς ἔ-
 χετε καὶ ὅτι δὲν μας λησμονεῖτε;
 — Ὄ! νὰ σας λησμονήσω... νὰ λησμονή-
 σω τὴν χάριν, τὴν ἀγαθότητά σας... ποτέ,
 κυρία, ποτέ!
 Καὶ ἡ φωνὴ του ἔτρεμε. Φοβηθεὶς δὲ τὴν
 συγκίνησίν του ἤγερθη...
 — Πρέπει, κυρία, νὰ ἰδῶ καὶ νὰ χαιρετίσω
 τὴν ἀδελφὴν σας. Μὲ κυττάζει... καὶ θὰ ἀπορῆ.
 Καὶ διήλθε διὰ μέσου τῆς αἰθούσης· ἡ δὲ
 Μπεττίνα τὸν παρηκολούθει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν.
 Ἡ κυρία Νόρτον ἐκάθισε τὴν ὥραν ἐκείνην πρὸ
 τοῦ κλειδοκυμβάλου ἵνα χορεύσωσιν ὀλίγον οἱ

νέοι. Ὁ δὲ Παῦλος Λαθαρδὲν προσελθὼν πρὸς
 τὴν Μπεττίναν, εἶπε πρὸς αὐτὴν:
 — Εὐαρεστοῦσε νὰ με κάμνιτε τὴν τιμὴν,
 κυρία...
 — Ἀχ! ἀπεκρίθη, νομίζω ὅτι ἔδωκα ὑπό-
 σχεσιν εἰς τὸν κύριον Ἰωάννην.
 — Τέλος πάντων, ἐν δὲν εἶν' ἐκεῖνος... ἐγώ.
 — Ἐίμεθα σύμφωνοι.
 Καὶ ἡ Μπεττίνα ἐπορεύθη πρὸς τὸν Ἰωάννην
 καθήμενον ἤδη παρὰ τῇ Κυρίᾳ Σκώτ.
 — Εἶπα μίαν μεγάλην ψευτιά, τῷ εἶπεν.
 Ὁ κύριος Λαθαρδὲν με προσεκάλει νὰ χορεύ-
 σωμεν, καὶ ἐγὼ ἀπεκρίθην ὅτι ἔδωκα ὑπόσχε-
 σιν εἰς ὑμᾶς... Ναι, δὲν εἶν' ἀλήθεια; θέλετε;
 Νὰ τὴν κρατήσῃ ἐν ταῖς ἀγάλλαις του, νὰ
 ἀναπνεύσῃ τὸ μύρον τῆς κόμης της!... Ὁ
 Ἰωάννης ἠσθάνετο ὅτι αἱ δυνάμεις του ἐξέλι-
 πον... καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ ναι.
 — Πολὺ λυποῦμαι, κυρία, ἀλλὰ δὲν εἶμπο-
 ρῶ... ἀπόψε δὲν εἶμαι καλῶ! Ἐπέμεινα δὲ
 νὰ ἔλθω, διὰ νὰ μὴ ἀναχωρήσω χωρὶς νὰ σας
 ἀποχαιρετίσω· ἀλλὰ νὰ χορεύσω, ὅχι, δὲν εἶμ-
 πορῶ.
 Καὶ ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ἡ δὲ κυ-
 ρία Νόρτον ἀνέκρουεν ἤδη τὴν προανάκρουσιν
 τοῦ βαλλισμοῦ.
 — Λοιπὸν! εἶπεν ὁ Παῦλος προστρέχων πε-
 ριχαρῶς, ἐκείνος, κυρία, ἐγώ;
 — Ἦμεῖς, εἶπεν ἡ Μπεττίνα περίλυπος, οὐ-
 δόλωσ' ἀποστρέφουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τοῦ
 Ἰωάννου.
 Ἦτο δὲ σφόδρα τεταραγμένη καὶ ἀπεκρίθη
 οὐδ' αὐτὴ γινώσκουσα καλὰ καλὰ τί ἔλεγε.
 Παρευθὺς δὲ μετενόησε διότι συνήνσε νὰ χορεύ-
 σῃ, πρῶτον μὲν νὰ μένῃ παρ' αὐτῶ... Ἄλλὰ
 δὲν ἦτο πλέον καιρός, διότι ὁ Παῦλος ἔλαβε
 τὴν χεῖρά της καὶ τὴν ἔσυρε.
 Ὁ Ἰωάννης ἐγερεθεὶς παρετήρει ἀμφοτέρους·
 νέφος διήλθε πρὸ τῶν ὀμμάτων του καὶ ἔπα-
 σχε δεινῶς.
 — Δὲν θὰ κάμω ἀσχημα, εἶπε, νὰ ἐπωφελη-
 θῶ τὸν χορὸν καὶ νὰ φύγω... καὶ αὐριον τὸ πρῶτ
 γράφω δύο λέξεις πρὸς τὴν κυρίαν Σκώτ καὶ τῇ
 ζητῶ συγγνώμην.
 Καὶ ἦλθε πρὸς τὴν θύραν... οὐδόλωσ' παρα-
 τηρῶν τὴν Μπεττίναν, διότι ἐν τὴν ἔβλεπε, θὰ
 ἔμεινε.
 Ἄλλ' ἡ Μπεττίνα τὸν παρετήρει, καὶ ἀψῆς
 εἶπε πρὸς τὸν Παῦλον:
 — Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, κύριε, ἀλλὰ ἐκου-
 ράσθην ὀλίγον. Ἄς σταθῶμεν, παρακαλῶ...
 θὰ με συγχωρήσετε, δὲν εἶν' ἀλήθεια;
 Ὁ Παῦλος τῇ πρέτεινε τὸν βραχίονά του,
 ἀλλ' ἐκείνη:
 — Ὁχι, ὅχι, εἶπε, σας εὐχαριστῶ.
 — Ἡ θύρα τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκλείσθη, ὁ
 δὲ Ἰωάννης δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ. Ἡ Μπεττίνα

διήλθε τὴν αἰθουσαν δρομικῶς, ὁ δὲ Παῦλος ἀπέ-
 μενε μόνος, ἐκθαμβός, οὐδὲν νοῶν.
 [Ἐπιτοὶ συνοίμια]

ΤΟ ΦΙΛΟΙΚΕΙΟΝ

τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζῴων.

Β'

Περὶ ἐκτρώσεως.

Ἐν ταῖς ἀρχαῖς κοινωνίαις ἡ ἠθικὴ εἶ-
 ναι ἀμορφος καὶ ἀτελεστάτη ἢ δημοσία γνώ-
 μη τῆς πατριᾶς ἢ τῆς φυλῆς ἦκιστα μεριμνᾷ
 περὶ τῶν ἀτομικῶν πράξεων οἱ γονεῖς δύναν-
 ται νὰ διαθέσωσι κατὰ τὸ δοκοῦν τὴν τύχην
 τῶν τέκνων των, καὶ πολλῶ μᾶλλον νὰ παρα-
 κωλύσωσι τὴν γέννησιν αὐτῶν. Καὶ οἱ πλείστοι
 ἀκόμη τῶν γεγραμμένων κωδίκων, ἐν κοινω-
 νίαις χωρούσαις εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ,
 οὐδεμίαν ποιοῦνται μνείαν τοῦ ἐγκλήματος
 τῆς ἐκτρώσεως, μολὶς δ' ἐν τῇ Ζενὸν Ἀβέστα
 εὐρηνται νομικοὶ ὅρισμοι περὶ τοῦ θύματος τοῦ-
 του. Παρὰ δὲ ταῖς φυλαῖς τῶν ἀγρίων εἶναι
 ἐπίσης ἐπιτετραμμένον τῇ ἐγκύῳ ν' ἀπαλλαγῇ
 τοῦ καρποῦ τῆς κοιλίας της, ὡς καὶ νὰ κείρῃ
 τὴν κόμην αὐτῆς. Πρὸς πίστωσιν τῶν λόγων
 ἡμῶν ἀναφέρομεν ὀλίγα παραδείγματα, ἐν τῶν
 παμπληθῶν, ἅπερ ἀπαντῶμεν ἐν πάσαις ταῖς
 φυλαῖς.
 Αἱ Τασμαναὶ προβαίνουν μετὰ μεγίστης
 ευκαλίας εἰς ἐκτρώσεις, μὴ θέλουσαι νὰ ἔχωσι
 τέκνα προτοῦ νὰ παρέλθωσι πολλὰ ἔτη ἀπὸ τοῦ
 γόμου αὐτῶν, καὶ ταῦτο, ὡς λέγει ὁ αἰδέσιμος
 Bonwick, ἵνα διατηρῶσιν ἐπὶ μικρὸν καιρὸν
 τὴν καλλονὴν αὐτῶν. Ὁ τρόπος δὲ τῆς ἐκ-
 τρώσεως εἶναι ἀτελεστάτος, ὡς εἶναι ἀτελε-
 στάτη καὶ ἡ διανοητικὴ τῶν Τασμανῶν ἀνά-
 πτυξις. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ποθομένου ἀπο-
 τελέσματος μίᾳ γρατῇ ἐπιπηδᾷ ἐπανευλημμέ-
 νως ἐπὶ τῆς γαστρῆς τῆς κυούσης γυναικός.
 Ὁμοίᾳ συνήθειᾳ ἐπεκράτει καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ
 κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν
 πρώτων Εὐρωπαίων ἀποίκων.
 Ὁ Bonwick ἀποδίδωσι τὸ ἔθος εἰς λόγον
 αἰσθηματικῶν συχνᾶς ὅμως παρορμῆς εἰς τοῦ-
 το τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας ἄλλος λόγος σπου-
 δαιότερος, ἦτοι ἡ σπάνις τῶν τοῦ βίου ἀναγ-
 καίων καὶ ἡ δυσκολία τῆς ἀνατροφῆς τῶν παι-
 δίων.
 Ἐν Νέᾳ Καληδονίᾳ αἱ γυναῖκες ποιοῦνται
 ἐπίσης συνθετάτα ἐκτρώσεις. Οἱ τρόποι των
 εἰσι ποικίλοι· ὁ ἀπλούστατος δ' εἶναι ὁ διὰ βα-
 νανῶν τρώγουσι δηλονότι χλωρὰς βανάνας βε-
 βοασμένας. Ἡ συνθήκη κατέστη παροιμιακὴ
 καὶ λέγουσιν ἐν τῇ νήσῳ περὶ γυναικὸς ποιη-
 σαμένης ἐκτρώσιν· «Ἐφαγε κι' αὐτὴ βανάναν».

Ἄλλ' οὐδεὶς ἐσκέφθη ποτὲ νὰ κατακρίνη πρῶ-
ξιν τὸςφ ἀπλὴν καὶ δικαίαν, κατὰ τὴν ἐγγώ-
ριον ἠθικὴν.

Ἐν δὲ τῇ νήσῳ Φορμάζα, καίπερ οἰκουμένη
ὑπὸ φυλῆς μᾶλλον ἀνεπτυγμένης, ἀπαγορεύ-
ται εἰς τὰς γυναῖκας νὰ ἔχουσι τέκνα προτοῦ
νὰ συμπληρώσωσι τὸ τριακοστὸν ἔκτον ἔτος
τῆς ἡλικίας αὐτῶν· ἰεραὶ δὲ ἐκπληροῦσι κοι-
νωνικὸν καθήκον, πατοῦσαι ἐπὶ τῆς κοιλίας
τῶν γυναικῶν, ὅσαι καθίστανται ἔγκυοι πρὸ τῆς
νομήρου ἡλικίας. Ὅθεν ἡ συνήθεια αὕτη δὲν
προέρχεται ἐξ ἀτομικῆς ἰδιοπροσίας ἢ ἰδιοτε-
λείας, ἀλλὰ λόγον ἔχει αὐτὸ τὸ συμφέρον τῆς
πολιτείας, φοβουμένης μὴ ὁ πληθυσμὸς τῶν ἀ-
ποτελούντων αὐτὴν μελῶν καταστῇ ὑπέρογκος
καὶ ὑσανόλογος πρὸς τοὺς πόρους τῆς νήσου.

Καὶ ἐν Ἀμερικῇ ἐπίσης εἶναι κοινότατον τὸ
ἔθος τῆς ἐκτρώσεως, ὅπερ ἦτο· τὰ μάλιστα
διαδεδομένον ἐν ταῖς φυλαῖς ταῖς οἰκούσαις
παρὰ τὰς ἄλλὰς τοῦ Οὐδσωνος. Μέχρι τοῦ νῦν
δὲ ἐν τῇ Πλάτα, οἱ Παῦαγκοῦαι, ἀφ' οὗ αἱ γυ-
ναῖκες τῶν γεννήσασαι δύο τέκνα ζωντανά, ἐξ-
αναγκάζουσιν αὐτάς νὰ ποιῶνται ἐκτρώσεις.
Τὸ αὐτὸ ποιοῦσι καὶ οἱ γαίτονές τιν, οἱ Μπά-
ουαι. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Οὐμβόλδου, παρ-
ομοίας συνήθειας ἔχουσι καὶ οἱ Ἰθαγενεῖς τῆς
Ὀρεογόνης, ὧν αἱ γυναῖκες ἐξευρίσκουσι ποικίλα
ἐξαιμωτικά φάρμακα καὶ συνήθως θέλουσι νὰ
γίνωνται μητέρες εἰς ἐποχὴν σχετικῶς προκε-
χωρημένην.

Παρὰ δὲ τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς τῆς
λευκῆς φυλῆς, ὧν μείζων ἡ εὐμάρεια καὶ μάλ-
λον ἀνεπτυγμένη ἢ ἠθικὴ, τὸ ἐγκλήμα τῆς ἐκ-
τρώσεως καταδικάζεται ὑπὸ τῆς δημοσίας
γνώμης καὶ αὐστηρῶς τιμωρεῖται ὑπὸ τῶν νό-
μων. Εἶναι ὅμως ἀφ' ἐτέρου γνωστὸν ὅπως οὐ
συνήθεις εἶσι καὶ παρ' ἡμῖν αἱ ἐκτρώσεις. Αἱ
δικαστικαὶ ἐφημερίδες παρέγουσιν ἐπαρκεῖς περὶ
τουτοῦ πληροφορίας, καὶ δὲν ὑπάρχει ἰατρός,
παρ' οὗ νὰ μὴ ἐζήτησάν ποτε γυναῖκες ἐξαι-
μωτικά φάρμακα. Καὶ ἐν τούτῳ, ὡς καὶ ἐν
πολλοῖς ἄλλοις, ὅπως καταμάθωμεν τὴν ἀλή-
θειαν, δεόν νὰ ποθέσωμεν τὸ ἠθικὸν ἐπίχρισμα
τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Οὕτω δὲ ὅσ' ἴδωμεν,
ὅτι ἐν κοινωνίαις κατ'ἐπιφάνειαν τὰ μάλιστα πε-
πολιτισμέναις ὑφίσταται ἀκόμη καὶ ὅσα ὑφί-
σταται ἐπὶ μακρὸν ἰλὺς παλαιᾶς βαρβαρότη-
τος.

Γ
Περὶ παιδοκτονίας.

Ἡ ἐξαιμωσις εἶναι τύπος τεχνικώτερος
καὶ ἅμα ἐπικινδυνώτερος ἐφαρμογῆς τῶν περὶ
πληθυσμοῦ σαγμάτων τοῦ Μάλλου. Ἄλλ' ἡ παι-
δοκτονία, ἀπλοῦστερα ὕσα καὶ ἅμα ὀλιγώτε-
ρον ἐπικινδυνός, εἶναι διὰ τὰρτα καὶ συνήθε-
στερα. Καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ζώοις δὲν εἶναι

σπάνια παραδείγματα παιδοκτονίας. Οὕτω
βλέπομεν τὴν τοιαύτην προνοητικὴν ὁμότητα
ἀσκουμένην ὑπὸ τῶν σφηκῶν, οἵτινες μὴ ἐνα-
ποταμιεύοντες τροφὰς διὰ τὸν χειμῶνα, κτεί-
νουσι τὰ ἀργὰ κατὰ τὸ φθινόπωρον ἐκκολα-
φθέντα. Ἐν ταῖς κατὰ φύσιν κοινωνίαις ὁ βίος
εἶναι τραχύς, σπάνια δὲ τὰ ἐπιτήδεια. Οἱ ἄν-
θρωποι, ἐν ἐνδείαις περὶ τὴν τροφήν τὴν καθ' ἡ-
μέραν διάγοντες, τρώγουσιν ὅταν δύνανται,
οἰκογένεια δὲ πολυμελὴς εἶναι βέβαιος ἀφόρητος.
Τούτου δ' ἕνεκα ἀπανταχοῦ ζητοῦσι νὰ προλάβ-
θωσι τὸ κακὸν διὰ τοῦ θανάτου τῶν νεογνῶν,
καὶ ἰδίως τῶν θηλέων. Αἱ τοιαῦται δὲ πράξεις
θεωροῦνται φυσικώταται, καὶ οὐδεὶς ὑπάρχει
ὁ ψέγων αὐτάς. Διότι ἐν ταῖς ἀμόρφους ἐκεί-
ναις κοινωνίαις τὸ δριμύφυτον τῆς πρὸς τὰ ἐκ-
γονα στοργῆς καταπιέζεται εὐκολώτατα ὑπὸ
τοῦ πόθου πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ μέλλοντος. Τὰ
παραδείγματα εἶσι πανμνηθῆ.

Καθ' ἅπασαν τὴν Μελανησιανὴν ἢ παιδοκτονία
ἦτο ἄλλοτε καὶ εἶναι ἀκόμη συνήθεστατη. Οἱ
Τασμανοὶ, συχνάκις λιμώττοντες, ἥμιστα φεί-
δονται τῆς ζωῆς τῶν τέκνων. Καὶ παρ' αὐτοῖς,
ὡς ἀπανταχοῦ σχεδόν, θυσιάζονται παρ' πάν-
των τὰ θήλεα. Ἐκτὸς δὲ τούτου, κατὰ τὸν
θάνατον τῶν γονέων, συνθάπτουσι μετ' αὐτῶν
καὶ τὰ τέκνα τῶν ζωντανῶν, διότι οὐδεὶς αἰ-
σθάνεται ὄρεξιν νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῶν ὄρφαν-
ῶν. Τὸ αἰσθημα τῆς μητρικῆς στοργῆς, στε-
νοχωρούμενον ἐξ ἀπηνῶν ἀναγκῶν βίου ἐλευε-
νοῦ, τρέπεται ὀδὸν ἄλλην. Οὕτως αὐταὶ ἐκεί-
ναι αἱ γυναῖκες, αἱ ἀπαθέστατα κτείνουσαι
τὰ ἴδια τέκνα, ἀνατρέφουσι καὶ περιποιῶνται
κυνάρι.

Ἐπίσης ἀνηλεεῖς πρὸς τὰ τέκνα τῶν εἰσι
καὶ οἱ ὁμοῖοτάτοι τοῖς Τασμανοῖς Ἀυστραλοί.
Ὡς ἐκεῖνοι, ἀνατροῦσι τὰ πλείστα τῶν νεογνῶν,
μάλιστα δὲ τὰ θήλεα. Ἐν τούτῳ δὲ κύριως
πρέχεται τὸ ὀλιγαριθμὸν τῶν γυναικῶν παρ'
αὐτοῖς. Ἄλλὰ καὶ τῶν ἀρρένων μετρίως φεί-
δονται οἱ Ἀυστραλοί. Ὁ Στούρτ ἀναφέρει, ὅτι
εἰς Ἰθαγενῆς τῶν ἐνδοτέρων τῆς Αὐστραλίας,
ἐχρησιμοποίησε τὸ νοσοῦν τέκνον του, συντρι-
ψας τὴν κεφαλὴν του κατὰ λίθου καὶ εἶτα
ὀπτήσας καὶ φαγῶν αὐτό.

Καὶ αἱ λοιπαὶ μελανησιακαὶ φυλαὶ δὲν σέ-
θονται πλείοτερον τὴν ζωὴν τῶν τέκνων· ἀλλ'
ἀνάγκη νὰ συντάμωμεν τὸν λόγον, διότι ἔχο-
μεν νὰ αναφέσωμεν πανμνηθῆ ὅμοια γεγονότα,
παρατηρηθέντα παρὰ ταῖς πλείσταταις τῶν ἠτ-
τον ἐξημερωμένων φυλῶν.

Ἐν πατριάτι τισὶ τῆς νοτίου Ἀφρικῆς οἱ
ἰθαγενεῖς πρὸς σύλληψιν λεόντων ἐν ταῖς με-
γάλαις λιθίναις παγίσιν, ἐς κατασκευάζουσι,
θέτουσιν ὡς δέλεαρ τὰ ἴδια τῶν τέκνα. Οἱ κά-
τοικοι τῆς Φολλινδοχίας ἐνταλλάσσουσι προ-
θύμως τὰ τέκνα τῶν ἀντὶ εὐτελεστοτάτου τιμῆ-

ματος. Τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ Ζοῶες τῆς
Σενεγαμβίας κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κ. Ρα-
φενέλ.

Ἄλλὰ πρὸ πάντων ἐν ταῖς νήσοις, ἐνθα ἡ
τῶν ἐπιτηδείων εὐρεσις εἶναι μᾶλλον περιωρι-
σμένη, ἢ παιδοκτονία εἶναι κοινοτέρα. Τὸ ἔθος
τούτο ἦν λίαν διαδεδομένον καθ' ἅπασαν τὴν
Πολυνησιαν. Ἐν ταῖς Σανδθιχαῖς νήσοις ἐκά-
στη οἰκογένεια φυλάττει δύο ἢ τρία τὸ πολὺ
παιδιά· τὰ δ' ἄλλα ἢ πνίγονται ἢ θάπτονται
ζῶντα. Ἐν Ταίτηρ δὲν ὑπῆρχε γυνὴ μὴ ἀπο-
κτείνασα τοῦλάχιστον ἓν τέκνον τῆς. Γνωστὸν
ἄλλως, ὅτι ἐν τῷ Ταίτιφ πελάγει ὑπῆρχεν ἡ
ἀδελφότης τῶν Ἀρέων, ἥτις ἐπέβαλλεν ὑπο-
χρεωτικῶς εἰς τὰ μέλη αὐτῆς τὴν παιδοκτο-
νίαν, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων σαφῶς ὀρι-
ζομένων. Ἡ ῥηθεῖα ἀδελφότης ἐπείδετο μόνων
τῶν πρωτοτόκων τῶν ἀρχηγῶν, οἱ δ' ἐπιφα-
νέστατοι τῶν ἑταίρων ὑπεχρεοῦντο νὰ ποκτεί-
νωσι μόνον τοὺς πρωτοτόκους υἱοὺς καὶ πάσας
τὰς θυγατέρας. Ἄξιον δὲ μνείας, ὅτι ἡ ἀδελ-
φότης τῶν Ἀρέων ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν ἀρίστων
Ταίτιων, αἱ δὲ συνήθειαι αὐτοῦ ἦσαν καθιερω-
μέναι καὶ ἐξηγιασμένα ὑπὸ τῆς θρησκείας.
Ἄλλ' ὁ ἀνθρώπινος χάρτος, ἵνα κατ' Ἀλιέ-
ρην εἴπωμεν, φύεται ἀφθόως ἐν τῷ εὐδαίμονι
ἐκείνῳ κλίματι, αἱ δὲ νῆσοι τῆς Ἑταιρίας βρι-
θουσι κατοίκων. Ὅθεν πρόδηλον ὅτι τὸ ἔθος
τούτο ἄπορρεῖ ἐκ τῆς θεωρίας τῆς χρησιμώ-
τητος.

Ὅμοίως οἱ κάτοικοι τῆς Τικοπίας, νήσου
ἐχοῦσης ἐπτὰ μόνον μιλίων περίμετρον, ὑπε-
χρεοῦντο νὰ φίνωσι ζῶντα δύο τῶν ἀρρένων τέ-
κνων αὐτῶν, τὰ δ' ἄλλα νὰ πνίγῃσι. Κατ' ἐ-
ξαιρέσιν δ' ἐσέβοντο τὴν ζωὴν τῶν θηλέων, ὅπο-
θεν προῆλθεν ἡ ἀπύλυτος ἀνάγκη τῆς πολυγα-
μίας. Ὅμοίως καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ κά-
τοικοι τῆς νήσου Ραδάκ (Ἀ-οὐρ) ἐφόνευον τὸ
τρίτον ἢ τοῦλάχιστον τὸ τέταρτον τέκνον ἐκά-
στης γυναικός. «Κράτιστος νόμος ἢ τοῦ λαοῦ
σωτηρία.»

Καὶ περ μόνον τὸ θέμα, ἀνάγκη ὅμως
νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν λυπηρὰν ταύτην, ἀλλ'
ἅμα διδακτικωτάτην ἀπαριθμήσιν. Διότι εἶ-
ναι σπουδαιότατον νὰ καταδειχθῇ, ὅπως οὐ
σθενῆ εἶναι παρὰ τῷ μὴ τελείως ἐξημερωμένῳ
ἀνθρώπῳ τὰ αἰσθηματὰ ἐκεῖνα, ἅπερ οἱ ἡμέ-
τεροι ἠθικολόγοι καὶ φιλόσοφοι ὑπολαμβάνουσι
συνήθως ὡς ἀποκλειστικὴν καὶ ἐντιμοστάτην
ιδιότητα τοῦ ἡμετέρου γένους.

Πολλὰ τῶν ἀμερικανικῶν πατριῶν τὴν αὐ-
τὴν καὶ οἱ τῆς Πολυνησίας κάτοικοι δεικνύουσι
περιφρόνησιν πρὸς τὴν ζωὴν τῶν ἰδίων τέκνων.
Οἱ Γιουροκαρὲ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς μετὰ με-
γίστης εὐκολίας ἐγκαταλιμπάνουσι ἢ θυσιά-
ζουσι τὰ τέκνα τῶν. Οἱ Μόχοι τῆς αὐτῆς χώ-
ρας τὰ αὐτὰ ἐποιοῦν, ἰδίως δὲ, ὡς συνήθως

συμβαίνει παρὰ τοῖς ἀγρίοις, δὲν ἐφειδοντο τῶν
διδύμων. Παρομοίως οἱ ἰθαγενεῖς Περούβιαί, οἵ-
τινες κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἔχουσι ἐκτρι-
στιανισθῆ, δὲν βαπτίζουσι τὰ διδύμα καὶ μετὰ
δυσανεσκειᾶς τὰ ἀνατρέφουσι. Ὁ Charlevoix
παρετήρησε παραπλησίως συνήθειας παρὰ τοῖς
Ἑρυθροδέρομοις· εἶδε λόγου χάριν νὰ συνθάπτη-
ται ζῶν τὸ θηλάζον βρέφος μετὰ τῆς θανάτου
μητρὸς του.

Ἐπὶ κοινωνικῇ ἐποψίῃ, οὐδεμίαν ἔχουσι
σχέσιν οἱ Ἑσκιμῶι τοῖς Ἑρυθροδέρομοις, ἐπει-
δὴ οἱ Ἑρυθροδέρομοι τῆς βορείου Ἀμερικῆς ἀνα-
ριστοῦσιν ὡς ἰσόβια θηρία τοῦς ἐντυγχάνοντας
τῶν Ἑσκιμῶων. Ὅμως ἐκάτεροι ἥμιστα φεί-
δονται τῆς ζωῆς τῶν ἰδίων τέκνων. Οἱ Ἑσκι-
μῶι τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Καμπότσας ἀπο-
κτείνουσι τὰ τέκνα τῶν, ἂν ἦναι ὀλίγον ἀσθε-
νῆ ἢ δύσμορφα. Καὶ τοῦτο διότι ἐν ταῖς πα-
γεραῖς χώραις τῆς ἀρκτου ὁ πορὶ ὑπάρξεως ἀ-
γῶν εἶναι χαλεπός, δυστυχῆς δὲ ὁ ἀτελής ἔχων
τὴν σωματικὴν ὀργάνωσιν. Δύο γυναῖκες Ἑ-
σκιμῶι προέτειναν τῷ πλοίαρχῳ Πάρρου νὰν-
ταλλάξωσι τὰ τέκνα τῶν ἀντὶ μικροτάτων
πραγματίων, νομίσασαι δὲ συνομολογηθεῖσαν
τὴν συμφωνίαν, ἤρχισαν νὰ πογυμνωσῶν αὐτὰ
τῶν ἐνδυμάτων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ταῦτα δὲν
περιλαμβάνοντο εἰς τὴν συμφωνίαν. Ἐν Γροιλ-
λανδίᾳ, ἡ καθόλου εἰπεῖν παρὰ τοῖς Ἑσκιμῶις
ἐν γένει, ὀνησκούσης τῆς μητρὸς τὰ τέκνα συν-
εθάπτοντο αὐτῇ. Ἡ θρησκεία ἐδικαιολόγει τὸ
ἔθος τοῦτο, ὡς δικαιολογεῖ ἀπανταχοῦ τὰς
κοινωνικὰς ἀνάγκας, τὰς ἀπαραιτήτους χρεῖας.
Οἱ Ἑσκιμῶι ἐπίστευον, ὅτι ἀπὸ τοῦ Χιλιά,
τοῦ ἐνδαιτημάτος τῶν νεκρῶν, ἢ μητὴρ ἐκά-
λει τὸ τέκνον τῆς, καὶ ὁ πατήρ ἐφρόντιζε νὰ
θῆτῃ ἐν τῷ τάφῳ καὶ τὰς λαορδίας δι' οὗ ἐδέ-
σταζεν αὐτὸ ἐπὶ τῶν νεῶν ἢ μητῆρ.

Ἐν Σινικῇ, ἐν τῇ συνετωτάτῃ ἐκείνῃ ὑπὸ
πολλὰς ἐπόψεις χῶρα, ἐνθα ἡ ἐπίσημος θρη-
σκεία εἶναι μᾶλλον κωδὶξ ἠθικῆς, ἢ ἐκθέσις καὶ
ἢ παιδοκτονία, ἰδίως τῶν θηλέων νεογνῶν, εἶ-
ναι ἔθος παλαιότατον. Ὑπῆρχε καὶ ἐπὶ τῶν
χρόνων τοῦ Μάρκου Πόλου, καὶ τοῖ νόμος ἀπη-
γόρευε τοῦτο καὶ βρεφοκομεία ἦσαν ἰδρυμένα.
Καὶ τοῦτο διότι ἡ σινικὴ ἠθικὴ ἠναγκάσθη νὰ
ὑποχωρήσῃ, ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς αὐξήσεως
τοῦ πληθυσμοῦ. Πρὸς περιστάτην τῆς ἐκθέσεως
τῶν βρεφῶν ἐπιτρέπεται ἐν Σινικῇ ἢ πώλησις
τῶν τέκνων ὑπὸ τῶν γονέων, καὶ τὸ ἐμπόριον
τούτο γίνεται ἀπροκαλύπτως.

Τὰ αὐτὰ ἔθιμα ἐν ταῖς διαφόροις χώραις τῆς
Ἰνδικῆς, ἀπὸ τῆς Κευλάνης μέχρι τῶν Ἰμά-
λαίων. Ἰδίως παρὰ τοῖς μαύραις ἰθαγενεῖς τῆς
Ἰνδικῆς ἢ παιδοκτονία εἶναι συνήθεστατη, ὡς
συμβαίνει παρὰ πάσαις ταῖς κωστωπείαις καὶ
ἡμιαγρίαις φυλαῖς. Καὶ ἐκεῖ δὲ, ὡς καὶ ἄλλα-
χοῦ, κατὰ προσέμνησιν θυσιάζονται τὰ θήλεα.

Οι Τόδοι ἀφίγνουν μόνον μίαν ἢ δύο κόρας κατ' οἰκονόμιαν. Τὰ αὐτὰ ποιοῦσι καὶ οἱ Χόνδει τῶν Βινδύων ὀρέων, οἵτινες ἐπίσης καθηγίασαν τὸ ἔθος διὰ τῆς θρησκείας. Ἀναγκαῖον ἐπεκολούθημα τούτων συνηθειῶν εἶναι, ὡς εἰκός, ἡ πολυανδρία, ἐπικρατοῦσα ἐν Κεϋλάνη καὶ ἐν τοῖς Ἰμαλαίοις. Ἄλλ' ἡ συνήθεια τῆς θυγατροκτονίας δὲν προσιδιάζει μόνον τοῖς Ἀλγόις λειψάνοις τῶν ἡμιαγρίων Ἰαγενῶν τῆς Ἰνδικῆς. Καὶ αὐτοὶ οἱ εὐγενέστατοι τῶν Ριψ-πούτων φονεύουσι εὐκολώτατα τὰ θήλασ τέκνα των. Αὐτοὶ σκέπτονται, ὅτι εἶναι ἀτιμωτικὸν νὰ ἔχῃσι θυγατέρα ἀνύπανδρον, ὄνειδιστικὸν νὰ τὴν δάσωσι εἰς ἀνδρα κατωτέρου γένους, κατασρεπτικὸν νὰ τὴν νυμφεύσωσι μετ' ἀνδρὸς εὐγενούς, ζησοῦντος μεγάλην προικατέλος, καὶ τοῦτο συμβιβάζει ὅλα, διὰ τῆς θυσίας κόρης κατευνάζουσι τὰ πονηρὰ πνεύματα.

Εἶναι ἄξιον σημειώσεως ὅτι αὐτοὶ ἐκεῖνοι, οἱ θεωροῦντες τὴν παιδοκτονίαν ὡς πταίσμα συγγνωστόν, ὑπολαμβάνουσι βαρύτερον ἀμάρτημα τὸ νὰ τύψωσι μίαν ἀγελάδα. Ἐν πολλοῖς τόποις αἱ περιωθηθεῖσαι κόραι θεωροῦνται ὡς ἀπόβρομα. Οἱ Ἰνδοὶ τῆς Τουλλίας, παρὰ τὰς πηγὰς τῆς Ἰούμας, ἀνταλλάσσουν αὐτὰς ἀντὶ εὐτελεστάτων πραγμάτων, ἢ τὰς πωλοῦσιν ἀντὶ ὀλίγων ρουπιδίων. Ἀφ' ἑτέρου δὲ μὴς δυσκόλως πείθονται νὰ πωλήσωσιν ἐν τῶν προβάτων των, «διότι τὸ πρόβατον, λέγουσι, ἔχει ἔριον, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐνδύονται». Ἄλλ' ἡ κόρη τί χρησιμεύει;

Παρὰ ταῖς σημεϊτικὰς καὶ ταῖς εὐρωπαϊκὰς φυλακὰς, καὶ αὐταῖς ταῖς μικρὸν πεπολιτισμέναις, τὸ ἠθικὸν ἀσθημα εἶναι μᾶλλον προωδευμένον. Καὶ μὲν ἀναφέρουσι τινες ἱστορικοὶ ὅτι ἐν καιρῷ λιμοῦ οἱ κάτοικοι τῆς Μέλκας ἐπώλουσαν τὰ τέκνα των ἀντ' ἑνὸς μωδίου σίτου. Ἀλλὰ ταῦτα προέρχονται ἐξ ἀνωτέρας βίας, καθόλου δ' εἰπεῖν παρὰ τε ταῖς Σημίταις καὶ τοῖς Βύρωπαιοῖς ἢ τῶν παιδῶν ἔκθεσις καὶ ἡ βρεφοκτονία εἰσι πράξεις σχετικῶς σπάνιαι, ἀτομικαί, ἀσημέραι, καθιστάμεναι σπανιώτεραι ἐν Βυρώπη. Διότι ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν μέχρις ἡμῶν περιωθέντων λόγων τοῦ ἀγίου Βικεντίου Παύλου, ἡ τῶν βρεφῶν ἔκθεσις ἦν συνηθεστάτη κατὰ τὴν δεκάτην ἐβδόμην ἑκατονταετηρίδα. Εἶναι καὶ τοῦτο ἐν ἑκ τῶν πολλῶν τεμμηρίων, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν ἀσθενεστέρων, ἐφ' ὧν στηρίζομενοι δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν τὴν πρόδοσιν τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ ἄνθρωπος ταπεινοτάτην ἔχει ἀφειρηθῆναι, δύναται ὁμοίως βαρηνθῆναι νὰ ὑψωθῇ πολὺ ὑψηλὰ, καὶ θὰ κατορθώσῃ τοῦτο.

[Ch. Letourneau.]

Πλ.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΜΑΘΗΜΑ

[Διήγησις μικροῦ Ἀλσατοῦ.]

Ἐκεῖνο τὸ πρῶτ' εἶχα ἀργήσει πολὺ νὰ ὑπάγω εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἐφοβοῦμην νὰ μὴ με μολώσῃ ὁ διδάσκαλος, ὁ κ. Χάμελ, διότι μελιστά μὰς εἶχε εἰπεῖ ὅτι θὰ μὰς ἐξετάσῃ Γραμματικὴν καὶ ἐγὼ δὲν εἴξευρα οὔτε λέξιν. Μίαν στιγμὴν μοῦ ἐπέρασαν ἀπὸ τὸν νοῦν νὰ τὸ ρίξω καθόρι καὶ νὰ τρέξω εἰς τὰ χωράφια. Ἡ ἡμέρα ἦτο τόσον ὠραία, τόσον ζεστή!

Ἦκουα τὰ κοσσοῦφια ποῦ ἐσπύριζαν εἰς τὴν ἀκρὰν τοῦ δάσους, εἰς τὸ πλαγιὸν λειβάδι τοῦς Πρώσσους ποῦ ἔκαμαν γυμνάσια. Αὐτὰ μ' ἐγαργάλιζαν πολὺ περισσότερον παρὰ οἱ κανόνες τῆς Γραμματικῆς, ἀλλὰ ἐνίκησα τὸν πειρασμὸν καὶ ἔτρεξα γρήγορα εἰς τὸ σχολεῖον.

Τὴν στιγμὴν ποῦ ἐπερονοῦσα ἔμπροσ ἀπὸ τὸ Δημαρχεῖον, εἶδα ὅτι εἶχε μαζευθῆ πολὺ πλῆθος ἐμπρός εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐκολλοῦσαν τὰς γνωστοποιήσεις. Τώρα δύο χρόνια, ἀπ' αὐτοῦ μὰς ἐρχονται ὅλαι αἱ κακαὶ εἰδήσεις, ὅτι ἐνίκησάμεν, ὅτι πρέπει νὰ πληρώσωμεν τόσα ἑκατομμύρια ἀποζημιώσεων, καὶ τόσα ἄλλα καὶ ἐσυλλογιζόμεν διχῶς νὰ σταθῶ:

— Τί νὰ εἶνε πάλιν;

Καὶ ἐνῶ ἐπερονοῦσα τρέχοντας ἀπὸ τὴν Πλατεῖαν, ὁ σιδηρουργὸς Βάλτερ, ὁ ὁποῖος εἶχε φέρεῖ ἐκεῖ τὸν μαθητὴν του καὶ τοῦ ἐδιάβαζε τὴν γνωστοποίησιν, μοῦ ἐφώνησε:

— Μὴ βιάζεσαι δὲ καὶ τόσο, μικρὲ, ἔχεις καιρὸ νὰ πῆς ἔς τὸ σχολεῖόν σου!

Ἐνόμισα ὅτι μ' ἐπερίπαυζε καὶ ἐμβήκα καταλαχανιασμένος εἰς τὴν μικρὰν αὐλὴν τοῦ σχολεῖου.

Συνήθως εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος ἐγίνετο μεγάλος θόρυθος, καὶ ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸν δρόμον ἤκουε κανεὶς τὰς φωνὰς τῶν μαθητῶν ποῦ ἐμελετοῦσαν φωναχτὰ ὅλοι μαζὶ τὸ μάθημά των καὶ διὰ νὰ τὸ μάθουν καλλίτερα ἐστουμπωναν τ' αὐτιά των, καὶ τὴν χονδρὴν ῥήγαν τοῦ διδάσκαλου, ἢ ὁποῖα ἐκτυποῦσε ἐπάνω εἰς τὰ τραπέζια, ὡς νὰ ἤθελε νὰ εἰπῇ:

— Σιωπή δὲ!

Εἶχα τὴν ἐλπίδα ὅτι μέσα εἰς ἐκείνην τὴν παρατάλην θὰ πῆγαίνα εἰς τὸ θρανίον μου δίχως νὰ με ἰδῇ, ἀλλὰ ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἰσα ἰσα τὸ σχολεῖον ἦτο ἡσυχον, ὡσᾶν νὰ ἦτο πρῶτ' κυριακῆς. Ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸν παράθυρον ἐβλεπα τοὺς συμμαθητὰς μου ἀραδιασμένους εἰς τὰ θρανία των, καὶ τὸν κ. Χάμελ, ποῦ ἐπερονοῦσε καὶ ἐξανάπερνοῦσε με τὴν τρομερὴν σιδηρᾶν του ῥήγαν εἰς τὸ χέρι. Ἐπὶ τέλους ἤνοιξα τὴν θύραν καὶ ἐμβήκα. Φανταζέσθε πόσον κόκκινος ἦμην καὶ τί καρδιακτῦπι εἶχα!

Καὶ ὁμοίως ὁ κ. Χάμελ μ' ἐκύτταζε δίχως θυμὸν καὶ μοῦ εἶπε σιγᾶ, σιγᾶ:

— Πῆγαίνα εἰς τὴν θέσιν σου, μικρὲ μοῦ Φράντς, ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀρχίσωμε τὸ μάθημα δίχως σέ.

Ἐπῆγα καὶ ἐκάθησα εἰς τὸ θρανίον μου. Τότε μονόχω, ἀφ' οὐ μοῦ ἐπέρασαν ὁ τρόμος μου, παρετήρησα ὅτι ὁ διδάσκαλός μου ἐφορούσε τὸ ὠραῖον πράσινόν του ἐπανωφόρι, καὶ τὸ καλὸν του ὑποκάμισον καὶ τὸν ἀπὸ μαῦρον μεταξὶ κεντημένον σκουφὸν του, ὅπως εἰς τὰς ἐξετάσεις ἢ καμμίαν μεγάλην ἐορτήν. Ἐπειτα δὲ καὶ ἐβλομὸν τὸ σχολεῖον εἶχε κατὶ ἑκτακτον, ἐπίσημον. Ἀλλὰ περισσοτέρην ἐκπληξίν ἀπὸ ὅλα μοῦ ἔκαμε ὅταν εἶδα εἰς τὸ βάλθος τῆς αἰθούσης ἐπάνω εἰς τὰ θρανία, τὰ ὅποια ἔμεναν ἀδεια πάντοτε, τοὺς ἀνθρώπους τοῦ χωριοῦ μας, τὸν γέρο Χωζέρ, τὸν πρῶτον δήμαρχον, τὸν πρῶτον γραμματοκομιστὴν καὶ ἄλλους ἀκόμη. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἀνθρώποι ἐφαίνοντο λυπημένοι, ὁ δὲ Χωζέρ εἶχε φέρεῖ μαζὶ του ἓνα παλαιὸν ἀλφαθητάριον, καταφαγωμένον εἰς τὰ ἀκρα, καὶ τὸ ἐκρατοῦσε ἀνοικτὸν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του καὶ εἶχε τὰ ματογυῶλια του ἐπάνω εἰς τὰς ἀνοικτάς σελίδας.

Ἐνῶ ἐγὼ ἦμην ὅλο ἐκπληξίς δι' ὅλα αὐτὰ, ὁ κ. Χάμελ ἀνέβη εἰς τὴν ἑδραν, καὶ με τὴν γλυκαίαν καὶ σοβαρὰν ἐκείνην φωνὴν, με τὴν ὅποιαν μοῦ εἶχεν ὀμιλήσει ὅταν ἐμβήκα εἰς τὸ σχολεῖον, μὰς εἶπε:

— Παιδιά μου, εἶνε ἡ τελευταία φορὰ ὅπου σὰς κάμνω μάθημα. Ἦλθε διαταγὴ ἀπὸ τὸ Βερολίνον, μόνον γερμανικὰ νὰ διδάσκουν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λοραίνης. Ὁ νέος διδάσκαλος ἐρχεται αὐρίον. Σήμερον εἶνε τὸ τελευταῖον γαλλικὸν σὰς μάθημα. Σὰς παρακαλῶ νὰ προσέξετε πολὺ.

Αὐταὶ αἱ ὀλίγα λέξεις μ' ἔφεραν ἄνω κάτω. Ἄ! οἱ ἀθλιοὶ! νὰ, τί εἶχαν κολλήσει ἔξω ἀπὸ τὸ Δημαρχεῖον:

Τὸ τελευταῖον γαλλικὸν μου μάθημα!

Κ' ἐγὼ μόλις εἴξευρα νὰ γράφω! Ποτέ μου λοιπὸν δὲν θὰ μάθω; Ἔως αὐτοῦ πρέπει νὰ μείνω; Πῶς ἐμετανοοῦσα τώρα διὰ τὸν καιρὸν ὅπου ἔχασα, ὅταν ἔφευγα ἀπὸ τὸ σχολεῖον καὶ ἔτρεχα ναῦρω φωλαῆς, ἢ νὰ γλυστρῶ ἐπάνω εἰς τὸν πάγον τοῦ ποταμοῦ Σάαρ! Τὰ βιβλία μου τὰ ὅποια ὀλίγον προτῆτερα μοῦ ἐφαίνοντο τόσον ἀηδῆ, τόσον βαρεῖά, ἢ Γραμματικὴ μου, ἢ Ἰερὰ μου ἱστορία, μοῦ ἐφαίνοντο τώρα παλαιὸν μου φίλοι καὶ ἐλυπόμην πολὺ νὰ τ' ἀποχωρισθῶ. Τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὸν κ. Χάμελ. Ἡ ἰδέα ὅτι θ' ἀναχωρήσῃ, ὅτι δὲν θὰ τὸν ξαναἰδῶ πλέον, μοῦ ἔκαμε νὰ λησμονῶ τὰς τιμωρίας καὶ τὰ κτυπήματα ποῦ μοῦ εἶδιδε κάποτε με τὴν ῥήγαν.

Ὁ καυμένος!

Πρὸς τιμὴν τοῦ ὑστερινοῦ του μαθήματος ἐφόρσε τὰ ὠραῖα κυριακάτικὰ του φορέματα,

καὶ τώρα ἐνοοῦσα. διὰ τὶ οἱ γέροι ἐκεῖνοι τοῦ χωριοῦ ἤλθαν καὶ ἐκάθησαν εἰς τὴν ἀκρὰν τῆς αἰθούσης. Με τοῦτο ἤθελα νὰ εἰποῦν ὅτι ἐλυποῦντο διότι δὲν εἶχαν ἐλθεῖ συχνότερα εἰς τὸ σχολεῖον ἐκεῖνο. Εἶχαν ἐλθεῖ καὶ διὰ νὰ εὐχαριστήσωσαν τὸν διδάσκαλόν μας, διότι ἐδίδασκε με τὴν ἐπιμέλειαν σωστὰ σαράντα χρόνια.

Αὐτὰ ἐσυλλογιζόμεν ὅταν ἤκουσα νὰ φωνάζουν τὸ ὄνομά μου. Ἦτο ἡ σειρά μου νὰ εἰπῶ τὸ μάθημά μου. Τί δὲν θὰ εἶδα διὰ νὰ εἰμιπάρσω νὰ τοὺς εἰπῶ ὅλους ἐκεῖνους τοὺς κανόνες τῆς Γραμματικῆς δυνατὰ, φωναχτὰ, δίχως λάθος! ἀλλὰ τὰ ἐμπέδευσα εἰς τὰς πρώτας λέξεις, καὶ ἔσπεκα ὀρθὸς εἰς τὸ θρανίον μου, με φουσκομένη καρδιά, χωρὶς νὰ τολμῶ νὰ σηκῶσω τὸ κεφάλι μου. Ὁ κ. Χάμελ μοῦ εἶπε:

«Δὲν θὰ σ' ἐπιπλήξω, μικρὲ μοῦ Φράντς, ἀρετὰ τιμωρεῖσαι μόνος σου ἔτσι συμβαίνει πάντοτε. Κάθε ἡμέραν λέγομεν: Μπα! ἔχω καιρὸν θὰ μάθω αὐρίον. Κ' ἔπειτα βλέπεις τί συμβαίνει... Ἀχ! ἡ μεγαλειτέρα δυστυχία τῆς Ἀλσατίας μας εἶνε ὅτι πάντα με τὸ αὐρίον ἀργοποροῦσε τὴν ἐκπαίδευσίν της. Τώρα αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ μὰς εἰποῦν: Πῶς! λέγετε ὅτι εἶσθε Γάλλοι καὶ δὲν εἴξεύρετε οὔτε νὰ ὀμιλήσετε, οὔτε νὰ γράψετε τὴν γλῶσσαν σας!... Εἰς ὅλα αὐτὰ, μικρὲ μοῦ Φράντς, ὁ πλεόν πταίστης δὲν εἶσαι σὺ. Ὅλοι μας πταίομεν.

«Οἴγοντες σας δὲν εἶχαν πολλὴν ὄρεξιν νὰ σὰς μάθουν γράμματα. Ἐπροτιμοῦσαν νὰ σὰς στέλλουν νὰ δουλεύετε εἰς τὰ χωράφια ἢ εἰς τὰ κλωστήρια διὰ νὰ κερδίσουν κάμποσα λεπτὰ περισσότερον. Κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος τάχα δὲν ἔχω διὰ τίποτε νὰ κατηγορήσω τὸν ἑαυτόν μου; Μήπως δὲν σὰς ἐθαῖα πολλὰς φορὰς νὰ μοῦ ποτιζέτε τὸν κῆπὸν μου ἀντὶ νὰ μελετᾶτε; Καὶ ὅταν ἤθελα νὰ ὑπάγω νὰ ψαρεύσω πέστροφας, μήπως δὲν σὰς ἐσχόλαζα μίαν ὥραν γρηγορώτερα;...

Τότε ἀπὸ ἓνα εἰς ἄλλο πρᾶγμα ὁ κ. Χάμελ ἤρχισε νὰ μὰς ὀμιλῇ καὶ διὰ τὴν γαλλικὴν γλῶσσάν μου, καὶ μὰς εἶπε ὅτι εἶνε ἡ ὠραιότερα γλῶσσα τοῦ κόσμου, ὅτι πρέπει νὰ τὴν φυλάξωμεν καὶ νὰ μὴ τὴν λησμονήσωμεν ποτέ, διότι «ὅταν ἓνας λαὸς γείνη δούλος καὶ χάσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, ὅσο διατηρεῖ τὴν γλῶσσαν του εἶνε ὡς νὰ κρατῇ τὸ κλειδί τῆς φυλακῆς του». Ἐπειτα ἐπῆρε μίαν Γραμματικὴν καὶ μὰς ἐδιάβασε τὸ μάθημά μας. Με μεγάλην μου ἀπορίαν ἐβλεπα πόσον εὐκόλα ἐνοοῦσα. Ὅ, τι μοῦ ἔλεγε μοῦ ἐφαίνετο εὐκόλον, εὐκόλον. Νομίζω ὁμοίως ὅτι καὶ ποτέ μου δὲν ἤκουσα με τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ ὅτι οὔτε ἐκεῖνος μὰς τὰ ἐξήγησε ποτέ με τὴν ἐπιμέλειαν. Ὅ, ἔλεγε κανεὶς ὅτι πρὶν ἀναχωρήσῃ ὁ δυστυχὴς ἤθελε νὰ μὰς μάθῃ ὅλα ὅσα εἴξευρε, νὰ μὰς τὰ χάσῃ μονομιάς εἰς τὸ κεφάλι μας.

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ μάθημα ἤλθεν ἡ γραφή. Διὰ

τήν ἡμέραν ἐκείνην ὁ κ. Χάμελ μᾶς εἶχεν ἐτοιμάσει βίβλος διόλου νέα ὑποδείγματα, τὰ ὅποια ἔγραφον ἐπάνω Γαλλία, Ἀλσατία, Γαλλία, Ἀλσατία. Ἔπρεπε νὰ ἴδῃς μὲ πόσῃν προσοχῇ ἔγραφον ὁ καθεὶς. Δὲν ἤκουες μιλιᾶ. Μόνον τὸ τρίξιμον τῆς πέννης ἐπάνω εἰς τὸ τετραδίου ἤκούετο. Μίαν στιγμὴν ζῆλαι ἐμβήκαν ἀπὸ τὸ παράθυρον ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐγόρισεν νὰ τὰς κυττάξῃ, οὐδὲ αὐτὰ τὰ μικρὰ, τὰ ὅποια ἐσυρον ταῖς ἰστιάς των προσεκτικὰ προσεκτικὰ ὡσὲν νὰ ἦσαν καὶ αὐτὰ γαλλικά. Ἐπάνω εἰς τὴν στέγην τοῦ σχολείου περιστέρια ἐφώνάζον σιγὰ σιγὰ, κ' ἐνθ' ἃ ἤκουα ἔλεγα μὲ τὸν νοῦν μου: «Μήπως θὰ τ' ἀναγκάσουν καὶ αὐτὰ νὰ φωνάζουν γερμανικά;»

Κάποτε ὅταν ἐσήκωνα τὰ μάτια μου ἀπὸ τὸ τετραδίον μου, εἶβλεπα ὅτι ὁ κ. Χάμελ ἦτο ἀκίνητος ἐπάνω εἰς τὴν ἑδραν τοῦ κ' ἐπαραιτηρῶσε μὲ πολλὴν προσοχῇ ὅσα πράγματα ἦσαν τριγύρω του, ὡσὲν νὰ ἠθελε νὰ πάρῃ μῆσα εἰς τὸ βλέμμα του ὅλον τὸ σχολεῖον. Συλλογισθήτε! Σαράντα χρόνια ἦτο ἐκεῖ, εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν, καὶ ἡ αὐλὴ τοῦ ἦτο πάντα ἐμπρὸς, καὶ ἡ αἰθουσα τῆς παραδόσεως ἀπαράλλακτος. Μόνον τὰ θρανία εἶχαν γυαλίσει, τριφθῆ ἀπὸ τὸ μεταχειρισμὰ αἱ καρδιαι τῆς αὐλῆς εἶχαν μεγαλώσει καὶ τὸ ἀγιόκλημα ποῦ εἶχε φυτεύσει αὐτὸς ἀνεσπαραγμὸς ποῦ θὰ ἦτο διὰ τὸν δυστυχῆ ἐκείνον ἄνθρωπον νὰ φύγῃ, νὰ τὰ παραιτήσῃ ὅλα ἐκεῖνα τὰ πράγματα, καὶ ν' ἀκούῃ τὴν ἀδελφὴν τοῦ νὰ πηγαίνεσθε εἰς τὸ ἀπὸ πάνω δωμάτιον, νὰ μαζεύῃ τὰ ἐπιπλά του διὰ τὴν ἀνάγκησιν· διότι ἔπρεπε νὰ φύγουν αὐριοὶ δίχως ἄλλο, νὰ φύγουν ἀπὸ τὸν τόπον διὰ πάντα.

Μολαταῦτα ἡ καρδία του ἐδάσταζε καὶ μᾶς ἐκάμε τὸ μάθημα ἕως εἰς τὸ τέλος. Κατόπιν ἀπὸ τὴν γραφὴν μᾶς ἔκαμεν ἱστορίαν· ἔπειτα τὰ μικρὰ εἶπαν τραγουδιὰ τὰ βᾶ βῆ βῆ βῆ βῆ βῆ βῆ βῆ. Ἐκεῖ κάτω, εἰς τὸ θρανίον του, ὁ γέρον Χωζέρ εἶχε φορέσει τὰ ματογυᾶλια του, ἐκρατούσε τὸ Ἀλφαβητάριον μὲ τὰς δύο τοῦ χεῖρας, καὶ ἐσυλλάβιζε τὰ γράμματα μαζί μ' αὐτὰ. Καὶ αὐτὸς ἐπρόσπαθοῦσε νὰ μάθῃ! ἡ φωνὴ τοῦ ἔτρεμε ἀπὸ τὴν συγκίνησιν, καὶ ἦτο τόσον παράξενον νὰ τὸν ἀκούῃ κανεὶς, ὥστε ὅλοι εἶχαμεν διάθεσιν καὶ νὰ γελάσωμεν καὶ νὰ κλαύσωμεν. Ἄ! θὰ τὸ ἐνθυμούμαι αὐτὸ τὸ τελευταῖον μάθημα!

Ἐξάφνα τὸ ὄρολόγι τῆς ἐκκλησίας ἐκτύπησε μεσημέρι. Τὴν ἰδίαν στιγμὴν αἱ σάλπιγγες τῶν Πράσων ποῦ ἐπέσρεφον ἀπὸ τὰ γυμνάσια των, ἐβρόντησαν κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μας. ὁ κ. Χάμελ ἐσηκώθη, κατακλίτρινος, ἀπὸ τὴν ἑδραν. Ποτὲ δὲν μοῦ εἶχε φανῆ τόσον μεγαλοπρεπὴς.

— Φίλοι μου, εἶπε, σὰς. . . σὰς. . .

Ἄλλὰ κἀπὶ τὸν ἐπνιγε. Δὲν εἰμποροῦσε ν' ἀποτελειώσῃ τὸν λόγον του.

Τότε ἔστρεψεν εἰς τὸν κυροπινάκα, ἐπῆρε ἕνα κομμάτι κιμαλίαν, καὶ πατῶν αὐτὸ μὲ ὄλην του τὴν δύναμιν, ἔγραψε, μὲ ὅσον χονδρότερα γράμματα εἰμπόρεσε:

ZHTEZ H ΓΑΛΛΙΑ!
Ἐπειτα ἔμεινε ἐκεῖ, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀκουμπημένην εἰς τὸν τοίχον, καὶ χωρὶς νὰ ομιλήσῃ, μὲ τὸ χέρι του μᾶς ἔκαμνε νεύμα:

— Ἐτελείωσε, πηγαίνετε.
[Alphonse Daudet] Α. Π. Κ.

ΠΩΣ ΘΑ ΤΕΛΕΙΩΣῃ Η Γῆ

[Κατὰ τὸν Camille Flammarion].

Πᾶν τὸ γεννώμενον ἀποθνήσκει. Ἡ γῆ ἐγεννήθη, ἀρα καὶ θ' ἀποθάνῃ.

Θ' ἀποθάνῃ δὲ εἴτε ἐκ γήρατος, ὅταν τὰ ζωτικὰ αὐτῆς στοιχεῖα κατακλωθῶσιν ἐκ τῆς χρήσεως, εἴτε διὰ τῆς ἀποσβέσεως τοῦ ἡλίου, ἀπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ αὐτῆς ἐτήρηται. Ἡ δύνατο νὰ καταστραφῇ ἐπίσης τυχαίως ἐκ συγκρούσεως πρὸς οὐράνιον τι σῶμα, ὅπερ ἠθέληεν ἐν τῇ πορείᾳ συναντήσῃ, ἀλλὰ τὸ τέλος τοῦτο τοῦ κόσμου εἶνε τὸ πάντων ἀπιθανώτατον.

Δύναται λοιπὸν, λέγομεν, ν' ἀποθάνῃ ἐκ φυσικοῦ θανάτου, διὰ τῆς βραδείας τῶν ζωτικῶν αὐτῆς στοιχείων ἀναλώσεως. Πράγματι δὲ βέβαιον εἶνε ὅτι τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ ἐλαττοῦνται. Ὁ ὠκεανὸς ὡς καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα εἶχον, φαίνεται, ἄλλοτε πολὺ μείζονα ἔκτασιν ἢ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Ὁ γῆτινος φλοιὸς διαπεράται ὑπὸ τῶν ὕδατων, ἅτινα χημικῶς συμμίγνυνται μετὰ τῶν βράχων. Εἶνε βέβαιον σχεδὸν, ὅτι ἡ θερμοκρασία τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς σφαίρας φθάνει τὴν τοῦ ζέοντος ὕδατος εἰς δέκα χιλιομέτρων βάθος, καὶ ἐμποδίζει τὸ ὕδωρ νὰ καταβῆ βαθύτερον, ἀλλ' ἡ ἀπορροφήσις θὰ ἐξακολουθήσῃ σὺν τῇ ἀποψύξει τῆς σφαίρας. Τὸ ὄξυγόνον δὲ, τὸ ἄζωτον καὶ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἐξ ὧν ἡ ἡμετέρα συνίσταται ἀτμόσφαιρα, φαίνονται ὑφιστάμενα ἐπίσης βραδέειαν ἀνάλωσιν.

Ὁ ἐρευνητὴς ὁ ἐξετάζων τὸ ζήτημα δύναται νὰ προὖρ διὰ τῆς ἀγλῦος τῶν μελλόντων αἰώνων τὴν λίαν εἰσέτι ἀφ' ἡμῶν ἀφεστώσαν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ γῆ, ἐστερημένη τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ὕδατῶδους ἀτμοῦ, ὅστις συγκεντρῶν περὶ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας προφυλάσσει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ παγεροῦ ψύχους τοῦ κενοῦ διαστήματος, θ' ἀποψυχθῇ διὰ τοῦ ὕπνου τοῦ θανάτου.

Ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων τὸ ἐκ χιόνων σάβανον θὰ καταβῆ εἰς τὰς ὑψηλὰς πεδιάδας καὶ τὰς κοιλάδας, διῶκον πρὸ αὐτοῦ τὴν ζωὴν καὶ τὸν πολιτισμὸν καὶ κατακαλύπτου ἴσασι

τὰς πόλεις καὶ τὰ ἔθνη, τὰ ἀπαντῶντα ἐν τῇ διαβάσει αὐτοῦ. Ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐνεργητικότης τοῦ ἀνθρώπου θὰ συσφιγγῶσι τότε ἀνεπαίσθητως ἐν τῇ μεταξὺ τῶν τροπικῶν ζώνῃ. Ἡ Πετρούπολις ἐπομένως, τὸ Βερολίνον, τὸ Λονδίνον, οἱ Παρίσιοι, ἡ Βιέννη, ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Ῥώμη διαδοχικῶς θὰ κοιμηθῶσι τὸν αἰώνιον ὕπνον ὑπὸ τὴν νεκρικὴν αὐτῶν σινδύνα.

Ἐπὶ πολλοὺς κατόπιν αἰῶνας ἢ περὶ τὸν Ἰσημερινὸν ἀνθρωπότης θ' ἀναλωθῆν ματαίως πὰς πρὸς ἄκρον ἐκδρομαί, ἵνα ἀνεύρῃ ὑπὸ τοῦς πάγους τὴν θέσιν τῶν Παρισίων, τῆς Λυδῶνος, τῶν Βορδιγαλλῶν, τῆς Μασσαλίας. Αἱ ἀκταὶ τῆς θαλάσσης θὰ ὦσι τότε μεταβεβλημέναι καὶ ὁ γεωγραφικὸς ἀτλας μετασηματισμένος.

Δὲν θὰ ζῶσι, δὲν θ' ἀναπνεύσωσι πλέον, εἰμὴ ἐν τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ, μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ τελευταία τῶν ἀνθρώπων γενεὰ, ὀνήσκουσα ἤδη ὑπὸ ψύχους καὶ πείνης θὰ καθέσθῃ παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς τελευταίας θαλάσσης, ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας ὠχροῦ ἡλίου. Καταληφθεῖσα ὑπὸ ψύχους ἡ τελευταία τῶν ἀνθρώπων οἰκογένεια, ἐψαύθη ἤδη ὑπὸ τοῦ δακτύλου τοῦ θανάτου, καὶ μετ' ὀλίγον τὰ ὅσα αὐτῆς θέλουσιν ταφῆ ὑπὸ τῶν αἰώνιων πάγων τὸ σάβανον.

Ὁ ἱστοριογράφος τῆς φύσεως θὰ ἠδύνατο νὰ γράφῃ ἐν τῷ μέλλοντι: «Ἐνθάδε κεῖται ἡ ἀνθρωπότης ἅπασα κόσμου ὑπάρχοντος ἄλλοτε! Ἐνθάδε κεῖνται πάντα τῆς φιλοδοξίας τὰ δνεῖρα, πᾶσαι αἱ πολεμικαὶ δόξαι κατακτήσεις, πᾶσαι αἱ πολυκύκροτοι χρηματολογικαὶ ὑποθέσεις, πάντα τὰ συστήματα ἀτελοῦς ἐπιστήμης, εἴτε δὲ πάντες οἱ ὄρκοι ὀνητῶν ἐρωτῶν! Ἐνθάδε κεῖνται αἱ καλλοναὶ πᾶσαι τῆς γῆς! . . . Ἄλλ' οὐδεμία ἐπιτύμβιος πλάξ θὰ δεικνῆ τὴν θέσιν, ἐν ἣ ὁ πτωχὸς ἡμῶν πλανήτης θὰ ἔχρ ἐκφέρει τὴν τελευταίαν πνοήν.

Ἄλλὰ θὰ ἐπιζήσῃ ἴσως ἡ γῆ ἱκανὸν χρόνον, ὥστε ν' ἀποθάνῃ μόνον ἕνεκα τῆς ἀποσβέσεως τοῦ ἡλίου. Ἡ τύχη ἡμῶν θὰ εἶνε πάντοτε τῇ ἀλήθειᾳ ἢ αὐτῇ — ὁ διὰ τοῦ ψύχους δηλ. θάνατος — ἀλλὰ θ' ἀναβληθῇ διὰ μακροτέρας προθεσμίας. Καὶ ἐκ μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ φύσις ἐπιφυλάσσει εἴτι βεβαίως ἡμῖν ἑκατομμυριακά τινα ἔτων ὑπέρξεως· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ δι' ἑκατομμυρίων αἰώνων πρέπει ν' ἀριθμῆ τις τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ μέλλοντος. Ἡ ἀνθρωπότης λοιπὸν θὰ μεταμορφωθῇ φυσικῶς καὶ ἠθικῶς, πολὺ πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸ ἀπὸγειον αὐτῆς, πολὺ πρὸ τῆς παρακμῆς.

Ὁ ἥλιος θὰ σβεσθῇ. Διαρκῶς ἀποβάλλει μέρος τῆς θερμότητος, ἐπειδὴ ἡ ἐνέργεια ἦν καταναλισκεί ἐν τῇ ἀκτινοβολίᾳ εἶνε, οὕτως εἶπεν, ἀκατάληπτος. Ἡ ἐξαποστειλλομένη ὑπὸ τοῦ ἀστρου τούτου θερμότης φαίνεται ζέουσα ἀνὰ πᾶσαν ὥραν 2,900,000,000 κυβικὰ μίλια μίτρα ὕδατος ἐν τῇ θερμοκρασίᾳ τοῦ πάγου δια-

τελοῦντος! Ὄλη δὲ σχεδὸν ἡ θερμότης αὕτη ἀπόλλυται εἰς τὸ κενόν, διότι τὸ περὶ ὃν περὶ αἱ πλανῆται ἐν τῇ διαβάσει λαμβάνουσι χρησιμποιούντες διὰ τὴν ἐαυτῶν ζωὴν, εἶνε ἀσήμαντον σχετικῶς πρὸς τὴν ἀπολλυμένην ποσότητα.

Ἐὰν ὁ ἥλιος συμπυκνῶται ἐπὶ τοῦ παρόντος μεθ' ἱκανῆς εἴτι ταχύτητος πρὸς ἀντιστάθμισιν τῆς αὐτοῦ ἀπώλειας, ἢ ἐὰν ἡ βροχὴ τῶν ἀερολίθων, ἢ ἀδιακόπως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πίπτουσα, εἶνε ἱκανὴ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς διαφοράς, τὸ ἄστρον τοῦτο δὲν ἔσται εἰσέτι ψυχρανθῆ· ἀλλ' ἐν τῇ ἐναντία περιπτώσει, ἢ περιόδῳ τῆς ἀποψύξεως ἔχει ἤδη ἀρχίσαι. Τούτο δὲ εἶνε καὶ πιθανώτερον, ἐπειδὴ αἱ ἀνευρισκόμεναι περιοδικῶς κηλίδες δὲν δύνανται σχεδὸν νὰ θεωρηθῶσιν, εἰμὴ ὡς σημεῖον τῆς ἀποψύξεως. Θὰ ἔλθῃ δὲ ἡμέρα, καθ' ἣν αἱ κηλίδες αὐταὶ θὰ εἶνε πολυαριθμότεραι ἢ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, καὶ κατὰ τὴν ὅποιον θ' ἀρχίσωσι νὰ καλύπτωσι σημαντικὸν μέρος τῆς ἡλιακῆς σφαίρας.

Ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα ἡ ἐπισκόπισις θ' αὐξάνῃ βαθμηδόν, ἀλλ' οὐχὶ κανονικῶς, ἐπειδὴ τὰ πρώτα τμήματα τοῦ λεπτοῦ φλοιοῦ, τὰ καλύψαντα τὴν βευστήν καὶ διάφορον ἐπιφανείαν δὲν θὰ βραδύνωσι νὰ θρασθῶσιν, ἵνα διὰ νέων ἀντικαταστάσεων ἐπιστραμμάτων. Οἱ μέλλοντες αἰῶνες θὰ ἴδωσι τὸν ἥλιον σβεννόμενον καὶ πάλιν ἀναπτόμενον, μέχρι τῆς μεμακρομένης ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ ἀποψύξις θὰ καταλάβῃ ὀριστικῶς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφανείαν, καὶ τελευταίᾳ διαλείπουσα καὶ ὀγκρῖσαι ἀκτῖνες θὰ ἐκλείψωσι διὰ παντός καὶ ἡ καμμενέθη· ἐρυθρὰ σφαῖρα ἐντελῶς σκοτισθεῖσα δὲν θὰ ἐπανέλθῃ ποτὲ, ἵνα εὐφράνῃ τὴν φύσιν διὰ τοῦ ἡδέους καὶ εὐεργετικοῦ φωτός αὐτῆς.

Ἐἶδομεν ἤδη ἐν τῷ οὐρανῷ πέντε καὶ εἰκοσὶν ἀστέρας σπινθηροβολοῦντας ἐκ σπασμοδικῆς λάμψεως καὶ ἐπαναπίπτοντας εἰς ἀπόσβεσιν γείτονα τοῦ θανάτου. Λαμπροὶ ἀστέρες, οὐδὲ χαίρετησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐξηφανίσθησαν ἤδη ἐκ τῶν πινάκων τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ ἥλιος εἶνε ἐπίσης ἀστὴρ, θὰ ὑποστῇ ἀρα τὴν τύχην τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Οἱ ἥλιοι, ὡς οἱ κόσμοι, γεννῶνται διὰ ν' ἀποθάνωσι, καὶ ἐν τῇ αἰωνιότητι ἡ μακρὰ αὐτῶν ζωὴ θὰ διαρκέσῃ ἕως τὸ διάστημα μιᾶς πρώτης.

Τότε ὁ ἥλιος, ἄστρον σκοτεινόν, ἀλλὰ θερμὸν εἰσέτι, ἠλεκτρικὸν καὶ ἀναμφιβόλως ὑπὸ τῶν κυμαινομένων λάμψεων τοῦ μαγνητικοῦ ἀέλαιος ἐκμηδρῶς φωτιζόμενον, θὰ εἶνε κόσμος ἀπειρος ὑπὸ ξένων ὄντων οἰκούμενος. Περὶ αὐτὸν θὰ ἐξακολουθήσωσι περιστρεφόμενοι οἱ νεκροὶ πλανῆται, ἕως οὐ ἡ Ἡλιακὴ Δημοκρατία διαγραφῇ ὀλόκληρος ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς καὶ ἐξαφανισθῇ καταλείπουσα τὴν θέσιν εἰς ἄλλας κόσμων συστήματα, εἰς ἄλλους ἡλίους, εἰς ἄλλας γαίας, εἰς ἄλλας ἀνθρωπότητας, εἰς ἄλλας ψυχὰς,

τὰς διαδόχους ἡμῶν ἐν τῇ παγκοσμίῳ καὶ αἰωνίῳ ἱστορίᾳ.

Τοιοῦτον τὸ πεπρωμένον τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν κόσμων. Ἄλλ' ἐκ τῶν διαδοχικῶν τούτων καταστροφῶν πρέπει ἀρὰ γε νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἡμέραν τινὰ τὸ σὺμπαν θὰ καταστῇ ἄπειρος καὶ μέλας τάφος; Οὐχὶ βεβαίως διότι ἄλλω; ἀπὸ τῆς παρελθούσης αἰωνιότητος ἢ ἥτο ἤδη τοιοῦτος. Ὁ Θεὸς ἤρξατο πλάττων ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς υπάρξεώς του, δηλ. πρῶταιωνίως, καὶ δὲν θὰ παύσῃ κόσμους πλάττων καὶ ὄντα. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν αἱ δυναμίεις τῆς φύσεως δὲν δύνανται νὰ μείνουν ἀδρανεῖς. Οἱ ἀστέρες θ' ἀναβιώσασιν ἐκ τῆς ἐαυτῶν τέφρας. Ἡ τῶν ἀρχαίων συντριμμάτων συνάντησις νέας θ' ἀναπαραγάγῃ φλόγας, καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς κινήσεως εἰς θερμότητα θ' ἀναπλάσῃ τὰς νεφελοτήτας καὶ τοὺς κόσμους. Οὐδέποτε λοιπὸν θὰ βασιλεύσῃ ὁ παγκόσμιος θάνατος.

Ἐν Γαλαζίῳ.

ΜΙΧΑΗΛ Α ΒΙΣΤΗΖ.

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

Ἡ φωνὴ τοῦ κόκκυγος.

Συνειθίσκαμεν τόσο πολύ βλέποντες κατὰ τὸ ἔαρ τὰ πτηνὰ κτιζόντα τὴν φωνεάν των, ὥστε πᾶν πτηνὸν μὴ φωνεοποιεῖν φαίνεται ἡμῖν ἀποτελοῦν ἀνωμαλίαν ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν ἐν τῷ πτερωτῷ γένει εἴδη τινὰ χειραφετούμενα, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, ἀπὸ τῶν ἐπιμόχθων καθήκοντων τῆς μητρότητος. Ἐκ τῶν πτηνῶν τούτων, πρῶτιστον εἶνε ὁ τεφρόχρους κόκκυξ ἢ φθικίς κόκκυξ (Cuculus caporus), ὅστις ἔρχεται ἐξ Αἰγύπτου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀπριλίου. Ἀμὰ τῇ ἀφίξει του ποιεῖ γνωστὴν τὴν παρουσίαν αὐτοῦ διὰ τοῦ ἰδιαζόντος ἁματός του, ἀλλὰ σπανιώτατα ἐπιφαίνεται εἰς τοὺς ἐδικρακίτους ὀφθαλμούς. Συνήθως μένει κειρομυμένος ἐν τῷ δάσει, ἢ ἐπὶ τῶν μηλεῶν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀγρῶν, καὶ κατέρχεται μόνον πρὸς ἀναζήτησιν τροφῆς, ἣτις ἀποτελεῖται ἐκ σκολήκων, βδελλῶν, καμπῶν, πυρήνων καρπῶν, καὶ ὠν μικρῶν πτηνῶν. Ὁ κόκκυξ πράγματι ἀμειλίχως λεηλατεῖ τὰς φωνεάς, ἐφ' ᾧ καὶ δικαίως μισεῖται ἀπόδηλως ὑπὸ τῶν μελισσοφάγων, τῶν κοσσυφῶν, τῶν ὑπολαίδων, καὶ τῶν καλοριάντων. Ὅλα ταῦτα τὰ πτηνὰ τὸν ἀποτροπιάζουν καὶ ὄσον μικρότερον καὶ ἐν ἰδίῳ αὐτῶν, τὸν καταδιώκουν διὰ τῶν κραυγῶν των. Καὶ ἐν τούτοις, κατὰ πικρὰν εἰρωνείαν, ταῦτα ἀκριβῶς τὰ πτηνὰ συντελοῦσιν εἰς διαδόχιν τοῦ μισητοῦ εἶδους, ἐκκολλάποντα τὰ ὠὰ τοῦ κόκκυγος ἐν ταῖς φωνεαῖς αὐτῶν, περιθαλπόντα

τὸ νεοσσὸν αὐτοῦ ὑπὸ τὰς πτέρυγας των, τρέφοντα αὐτὰ πρὸς ζήμιαν τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν οικογενείας. Ἔινε ἀληθὲς ὅτι ἡ ὑπόβλη τῶν ἐξόνου στοιχείου ἐν τῇ φωνεᾷ αὐτῶν, δὲν γίνεται ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῶν καὶ βιαίως, ἀλλ' ἐν ἀπουσίᾳ αὐτῶν καὶ δολίως. Ὅταν ὁ κόκκυξ δὲν κατορθώσῃ διὰ τῶν παρνευχλήσεών του νὰ ἀναγκάσῃ τὸ θῆλυ νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς φωνεᾶς του, κατοπττεύει, καὶ ὡς κλέπτης παραδοκῶν τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θ' ἀπέλωσιν οἱ οἰκοδεσπότης ὅπως ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του, ἐπωφελεῖται τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀπουσίας στιγμῆς. Καθιπτάμενος εἰς τὸ ἔδαφος, καταθέτει χαμαὶ τὸ ὠν αὐτοῦ, λαμβάνει αὐτὸ διὰ τῶν εὐρειῶν σιαγόνων του, ἐμβάλλει αὐτὸ ἐν τὸς τοῦ λαίμου του μετ' ἐπιδηξιδότητος ταχυδακτυλοφυγῶν, καὶ ἀβρότατα παρεισάγει αὐτὸ ἐν τῇ ξένη φωνεᾷ.

Ἐν ἔργῳ καλλίστῳ, ἐν ᾧ ὁ κ. des Murs ἀνέλαβε νὰ διασαφηνίσῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ κόκκυγος, ἀναφέρει ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα εἴδη ἀποδημητικῶν πτηνῶν, ἅτινα γίνονται οὕτω θύματα τῆς πανουργίας καὶ τῆς θρασύτητος τοῦ παρασίτου τούτου. Τὸ παραδοξότατον δ' εἶνε ὅτι τὰ ἀποδημητικὰ ταῦτα, ὧν τινὰ θεωροῦνται ἐν τούτοις ὡς νοσημονόστατα, δὲν καταλαμβάνουσι τὴν ἀπάτην ἢ κλείουσι τοὺς ὀφθαλμούς ὅπως μὴ σκανδαλίζωνται. Ἔινε ἀληθὲς ὅτι ὁ κόκκυξ δὲν προστίθῃσιν ἀδεξίως τὸ ὠν του, ἀλλὰ, ὡς νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀφαίρεσιν, ἀφαιρεῖ ἐν ἡ δὴ ὠὰ ἐκ τῆς φωνεᾶς ἐν ἡ κατέθηκε τὸ ὠν του. Ἄλλὰ τούτο δὲν ἐξήγει οὐδαμῶς τὴν ἀδιαφορίαν ἢ μακροθυμίαν τῶν ἀποδημητικῶν, τὰ ὅποια συνήθως δεικνύονται ἐν ἐπιθέσει ὅταν πειράξῃ τις τοὺς νεοσσούς των.

Θὰ παραδεχθῶμεν ἀρὰ γε μετὰ τοῦ Αἰλίουνοῦ καὶ τινῶν ἄλλων νεωτέρων ὀρνιθολόγων, ὅτι ὁ κόκκυξ, μόνος ἐκ τῶν πτηνῶν, κέκτηται τὴν παραδόχον δεξιότητα τοῦ νὰ δύνανται νὰ μεταβάλλῃ κατὰ βούλησιν οὐ μόνον τὸ χρῶμα, ἀλλὰ καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ὠοῦ αὐτοῦ, ὅπως δώσῃ εἰς αὐτὸ τὸ χρῶμα καὶ τὸ μέγεθος ὠοῦ ἄλλου εἶδους πτηνοῦ; Ἄλλ' οὐδέποτε τοιαύτη τις ἀνωμαλία ἐμνημονεύθη, κατὰ τὰς παρατηρήσεις δὲ πολλῶν τὰ ὠὰ τοῦ κόκκυγος εἰδὶ λίαν εὐδιάγνωστα, καίτοι παραλλαγάς τινὰς ἐνίστε φέροντα.

Τὸ ζήτημα πολὺ ἀπέχει ἐτι τῆς λύσεως αὐτοῦ τὸ ἀληθὲς δ' εἶνε ὅτι μετὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ ὠοῦ, ὁ καλοριάντος, ὁ κόσσυφος, ἢ ὑπολαΐς δὲν διακρίνουσι τὸ ὑποβλητικὸν τῶν ἰδίων ὠν καὶ ἐπωλάουσι καὶ τὸ ξένον μεθ' ἧς καὶ τὰ ἴδια προθυμίας ἄχρι τῆς τελείας ἐκκολλάσεως αὐτῶν. Ὁ κόκκυξ γέννηται ἐν γένει πρῶτος, μὲν δ' ἐξελθὼν τοῦ κελύφους κινεῖται καὶ συνταράσσεται τοσοῦτον ἐν τῇ φωνεᾷ,

ὥστε καταρρίπται αὐτῆς, ὡς κατὰ τύχη τὰ ἄλλα ὠὰ, ἢ τὰ νεοσσία, ἀν ταῦτα ἐξεκολλάθησαν ἤδη. Διακρίνονται μάλιστα ὅτι ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτη περιστάσει ὑπεισδύει δολίως ὑπὸ τὴν κοιλίαν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ δι' ἐπιτηδείας στροφῆς ῥίπτει αὐτοὺς ἐξω τῆς φωνεᾶς. Νομίζετε βεβαίως ὅτι ἡ μήτηρ, ἐμπλεως ἀγανακτήσεως διὰ τὸν σκληρὸν θάνατον τῶν ἀδελφῶν τῆς τέκνων, θὰ θανατώσῃ ἀμέσως τὸν ἀδελφοκτόνον; Πολλοὺ γε καὶ δεῖ! βεβουισμένη ἐν τῇ τυφλώσει αὐτῆς, ἣτις δι' ἡμᾶς ἀπομένει μυστήριον, περιποιεῖται τὸν σὺζυγος βοηθεῖ αὐτὴν εἰς τὸ ἀχάριστον τοῦτο ἔργον καὶ διὰ τῆς ἀδιακόπου μερίμνης τῶν δυστυχῶν τούτων πτηνῶν φερόντων αὐτῷ σκόληκας, κόμπας, καρπούς, ὁ ἀδηφάγος κόκκυξ ἀναπτύσσεται ταχέως. Ἐὐθύς δ' ἀμὰ ὡς δυνηθῇ νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν πτερύγων του, ἀφοῦ λάβῃ ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας τὴν τροφήν του ἀπὸ τοῦ στόματος τῶν θετῶν του γονέων, καταλιμπάνει ἄλύπως καὶ διὰ παντός τοὺς ἀναθρέψοντας αὐτόν. Τινὲς μάλιστα δυσχρίζονται ὅτι τὰ ταλαιπώρα ταῦτα ἀποδημητικὰ πτηνὰ ἀνταμείβει διὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν στοργὴν αὐτῶν καταβροχθίζων αὐτὰ ὡς ἀπλάς κόμπας; Ἄλλὰ τοῦτο βεβαίως εἶνε συκοφαντία: τὸ πολὺ πολὺ, ἀπαξ ἢ δις συνέβη εἰς τὸν κόκκυγα ν' ἀρπάξῃ ζωηρότερον πῶς τοῦ δέοντος τὸ προτεινόμενον αὐτῷ πρὸς τροφήν θῆμα καὶ ἐν τῇ ἀπληστία αὐτοῦ νὰ πνίξῃ ἐν ταῖς σιαγῶσιν αὐτοῦ τὸν ἔττερον τῶν θετῶν του γονέων.

Ἄλλὰ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τί γίνεται ἡ ἀληθὲς μήτηρ; Κατὰ τινὰς μὲν περιπολεῖ περὶ τῆς φωνεᾶς καὶ κομίζει ἐκάστοτε εἰς τὸ τέκνον τῆς τὸ ἐπιβάλλον αὐτῇ μέρος τῆς τροφῆς, κατ' ἄλλους δὲ, ὑπὲρ αὐτῶν πιθανώτερον τὸ δικαίον ἔχοντας, μετὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ ὠοῦ ἀπέρχεται ἀνεπιστρέπτει.

Ἄλλοι κόκκυγες, ὡς οἱ ὀρειχαλκόχρους τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Νέας Καληδονίας, τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Προβηγκίας καὶ τῶν τροπικῶν ἔχουσι τὰς αὐτὰς τῷ ἡμεδαπῷ κόκκυγι παρασίτους κλίσεις, τούναντίον δὲ οἱ τῆς Νοτίας καὶ Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, οἱ τῆς Μαδαγασκάρ δείκνυνται φιλοστοργότεροι καὶ ὑποβάλλονται ἄσμενοι εἰς τὰς μερίμνας τῆς ἐκκολλάσεως. Ἄγνωστον εἰστί πᾶσα τὰ αἴτια τὰ προξενούντα τὰς διαφορὰς ταύτας τῶν ἡθῶν, διαφορὰς ἐξακριβωθείσας πλέον παρὰ τὰς ἀντιπροσώπους μίαις καὶ τῆς αὐτῆς οικογενείας, καὶ ὧν, κατὰ τινὰς συγγραφῆς, τὰ ἔχνη εὐρίσκονται καὶ ἐν τῷ κοινῷ τῶν κόκκυγων εἶδει. Πράγματι πολλοὶ ὀρνιθολογοὶ ἀναφέρουσιν ὅτι, ἐν τισὶ περιστάσεσι, μὴ ὀρσιθείσας ἐτι ἐπακριβῶς, καὶ αὐτὸς ὁ τεφρόχρους κόκκυξ κατα-

σκευάζει χοηδροειδῆ φωνεάν ἢ οἰκειοποιεῖται ξένην ἐγκαταλειφθεῖσαν, καὶ ἐν αὐτῇ τίκει πολλὰ ὠὰ, τὰ ὅποια ἐκκολλάπτει μεθ' ἧς καὶ τὰλλα πτηνὰ μερίμνης καὶ στοργῆς. Κ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ ποιητῆς Α* ἤρῳτα τὴν γνώμην τοῦ κ. Ρ* περὶ ἐνὸς ποιήματός του νεωστὶ ἐκδοθέντος. — Ἐἶνε ἐξαιρέτον, ἀπαντᾷ ὁ Ρ* ἀν ἐξαιρέσεως τοὺς πλατυσμούς καὶ τὰς πεζολογίας, καὶ τοὺς κοινούς τύπους.

Γίνεται συζήτησις περὶ ἐπιδράσεως τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν υγείαν.

— Ἐμένα, λέγει τις, ὁ πατέρας μου καπνίζει ἀπὸ μικρὸ παιδί' καὶ ἐν τούτοις αὐτὸ δὲν τὸν ἐμπόδισε νὰ εἶνε σήμερὰ σωστὰ ἑβδομηντα χρονῶν.

— Ναι, ἀλλ' ἐν δὲν ἐκάπνιζεν, ὑπολαμβάνει ὁ Ἀγαθόπουλος, ποῖός σου λέγει ὅτι δὲν ἔμποδισε νὰ ἔχῃ φθάσει καὶ εἰς τὰ ὄγδοηντα;

Ἐν σχολείῳ κατὰ τὸ μάθημα τῆς φυσικῆς ἱστορίας.

— Λέγε σὺ, Θωμᾶ, ποῖον εἶνε τὸ ζῶον, τὸ ὅποιον προσκαλλᾶται περισσότερο εἰς τὸν ἀνθρώπον;

Ὁ Θωμᾶς μετὰ ὄριμον σέψιν:

— Ἡ ἀδδέλλα, δάσκαλε!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

[Ἐκ τῶν τοῦ Κοραῆ].

Ἡ ἀσωτία ἐνὸς μερικοῦ ἀνθρώπου ἔνα μόνον ἀνθρώπον ἀφανίζει· ἀλλ' ἡ ἀσωτία τοῦ πολιτεύματος φθείρει τὰ ἦθη ἔλων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ συγκαλεῖ πανταχόθεν τοὺς ἀρχοὺς, ὡς μίας εἰς ἔτοιμον μέλι, τοὺς κόπους τῶν ἐργαζομένων.

Ἡ ἀληθινὴ ἐλευθερία περιέγεται εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα λόγια: « Ἀνθρώπων μηδενὸς μήτε τυραννὸν μήτε δούλον ἐαυτὸν καθιστάναι. »

Τὰ πάθη κυβερνώμενα ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον, τόσο ἀπέχουν, τοῦ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν ἀρετὴν, ὥστε εἶνε ἀναγκαῖα εἰς αὐτὴν ὄχι ὀλιγώτερον ἀφ' ὅ,τι εἶνε ἀναγκαῖος εἰς κυβερνήτην πλοίου ὁ ἀνεμος.

ΣΗΜΒΙΩΣΕΙΣ

Τὰ πνευματώδη ποτά ἐν τῷ βγγλικῷ στρατῷ. Ὁ στρατηγὸς Οὐόλσλεϋ ἀπάντων εἰς πρεσβείαν τινὰ τῆς Ἐταιρίας τῆς Ἐγκρατείας προσφωνήσασαν αὐτῷ, εἶπεν ὅτι ἀείποτε προσεπάθησε παντὶ σθένει νὰ πείσῃ τοὺς ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ ἀξιωματικούς καὶ στρατιώτας ὅτι ἀναγκαιοτάτη εἶνε ἡ ἐγκρατεία. Ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ τοῦ Ἐρυθροῦ ποταμοῦ εἶχεν ἀποφασίσει, καὶ παρ' αὐτὴν ἔτι τὴν γνώμην τῶν ἰατρῶν, νὰ μὴ συμπεριλάβῃ μετ' ἐκείνου πνευματώδη ποτά, πράγματι δὲ οὐδέποτε στρατιώται προσνήχθησαν κέλλιον ἢ οἱ ἰδικοὶ του ἐν τῇ δυσχερεστάτῃ ἐκείνῃ ἐκστρατείᾳ. Ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀφρικῇ ἡ προσωπικὴ του φρουρὰ συνέκλειστο ἀποκλειστικῶς ἐξ ἀνθρώπων ἀνηκόντων εἰς ἔταιρίαν τῆς ἐγκρατείας, οὐδεμία δὲ τῶν ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῶν πνευματωδῶν ποτῶν προοραθεισῶν ἀσθενειῶν προσέβλεπεν αὐτούς.

Τέλος, ἐν Αἰγύπτῳ, ἐπεσβαδιώθη αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ὅτι ἔπρεπε κρᾶμα τι τοῦλάχιστον οἰνοπνεύματος μετ' ὕδατος νὰ παρέχῃ τοῖς στρατιώταις· ὁ Οὐόλσλεϋ διέταξε νὰ δίδεται αὐτοῖς ὅσον οἶνον τε ὀλιγώτερον, ἢ δὲ τῶν ὀπλιτῶν αὐτοῦ ὑγείᾳ διετηρήθη καλλίστη. Ἐν ἐπιλόγῳ ὁ στρατηγὸς Οὐόλσλεϋ εἶπεν ὅτι κατ' αὐτόν ἡ χρῆσις τῶν πνευματωδῶν ποτῶν εἶνε ἡ μεγίστη πηγὴ τῶν ἐγκλημάτων, τῆς ἐκλύσεως τῆς πειθαρχίας, καὶ ἄλλων δεινῶν μαστιζόντων τοὺς στρατοὺς.

Ὁ κ. Gruber ἀνέλαθε νὰ ἐξακριβώσῃ ἐσχάτως ἂν τὰ ἔντομα ἔχωσιν ἀκοήν. Ἐβρε δὲ ὅτι τὴν ἀίσθησιν ταύτην ἰδιαζόντως ἀνεπτυγμένην ἔχει ἡ σύλφη (Blatta germanica). Τὸ ζῶον τοῦτο ἴσατο αἰφνιδίως ἅμα ὡς ἀντήχει φθόγγος βιολίου. Ὁ κ. Gruber ἔθηκε ἱκανᾶς τοιούτων συλφῶν ἐν θαλίῳ δοχείῳ, καὶ παρήγαγεν ἰσχυρὸν ἤχον. Αἱ σύλφαι ἐφάνησαν σφόδρα διαταραχθεῖσαι, τινὲς δὲ κατέπεσον ὡς παραλυθεῖσαι. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ βιολίου ἐπενήργει ἐξ ἀποστάσεως πολλῶν πρῶδων. Οἱ καχλῆαι ἠσθάνοντο ἐπίτης τὸν ἤχον, ἀλλ' οἱ μύρμηκες δέμενον ἀπαθέστατοι. Ἐν πᾶσι τοῖς τοιούτοις πειράμασι ὑπολείπεται ἔτι πρὸς καθορισμὸν ἂν τὸ ἔντομον συγκινῆται ὑπὸ ἀληθοῦς ἀκουστικῆς αἰσθήσεως ἢ μόνον ὑπὸ τῶν μηχανικῶν κλονισμῶν τῶν ἐκ τῶν παλμῶν προερχομένων· ὁ κ. Gruber κλίνει πρὸς τὴν πρώτην ὑπόθεσιν.

ΥΨΕΙΝΗ

Τὰ θαλάσσια λουτρά.

Γαλλικὴ ἐφημερίς δημοσιεύει ἐπικαίρως ἀρθρον περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν θαλασσιῶν λου-

τρῶν, ἐξ οὗ ἀποσπῶμεν τὰ ἐπόμενα χάριν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν :

Τὸ θαλάσσιον λουτρὸν εἶνε ψυχρὸν λουτρὸν ἰδίας φύσεως ὠφελιμώτατον ὑπὸ ὑδροθεραπευτικῆν ἔποψιν. Τὸ θαλάσσιον ὕδωρ δύνχται νὰ θεωρηθῇ ὡς δραστηριώτατον μεταλλικὸν ὕδωρ, δρυσιστικὸν ἅμα καὶ ἐνδυναμωτικόν. Ἡ διὰ τοῦ κολυμβήματος κίνησις τοῦ σώματος, ὁ ζωογόνος τῆς θαλάσσης ἀήρ, καὶ αἱ ἐκ τῆς θέας αὐτῆς ἠθικαὶ συγκινήσεις ἐπιδρῶσι μεγάλως ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἡ θαλάσσια θεωρεῖται δικαίως ὡς ἀντιδραστηκὸν κατὰ τῆς καχεξίας. Βελτιοὶ καὶ ἐνισχύει τὴν θέρψιν, ὁ δὲ περιώνυμος Laennece, ἀφ' οὗ ἐμελέτησε τὴν θεραπευτικὴν ἐπίδρασιν τοῦ θαλασσιῦ ἀέρος ἐπὶ τῶν βρογχῶν, δὲν ἐδίστασε νὰ θεωρήσῃ τὴν θαλάσσιαν ὡς ἱκανὴν νὰ θεραπεύσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἀδυσώπητον φθίσιν.

Ὁ θέλων ν' ἀποφύγῃ τὸ δίγος καὶ τὴν ζάλην πρέπει νὰ πείσῃ εἰς τὸ ὕδωρ μετ' τὴν κεφαλὴν κάτω καὶ νὰ μὴ μείνῃ ἐν τῇ θαλάσσῃ ὑπὲρ τὰ δέκα τὸ πολὺ λεπτά. Τὰ θαλάσσια λουτρά εἶνε ἐπικίνδυνα εἰς τοὺς εὐερεθίστους καὶ εἰς τοὺς ἔχοντας ζωηρὰν τὴν ἀντίδρασιν τοῦ αἵματος. Ἀπαγορεύεται δὲ ἡ χρῆσις αὐτῶν εἰς τὰς ἐγκύους, εἰς τοὺς ἔχοντας προδιαθέσιν πρὸς συμφορήσιν, ἀποπληξίαν, σιστοδινίαν, ἐσωτερικὰς αἱμορραγίας, εἰς τοὺς πάσχοντας ἀσθμα ἢ ἄλλας στηθικὰς νόσους, ἀκρὰν ἀνάμιαν μετὰ προδιαθέσεων πρὸς συγκοπήν, πρὸ πάντων δὲ καρδιακὰ νοσήματα. Δέον ν' ἀπαγορευῶνται ἐπίσης τὰ λουτρά εἰς τοὺς πάσχοντας ἢ παθόντας ἤδη τὸ οὖς, ἢ ὀξείας δερματικὰς νόσους.

Πρέπει νὰ κάμνωσι λουτρά τὰ μικρὰ παιδία· Ἐν γένει μέχρις ἐπτὰ ἢ ὀκτῶ ἐτῶν οὐχί. Ἐν τούτοις τὰ ὀλίγον νευρικὰ νήπια ἐπιτρέπεται νὰ βυθίζωνται ἐπὶ τινὰ δευτερόλεπτα ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐνός δὲ μόνον λεπτοῦ ἢ ἐμβόπτις ἀρκεῖ εἰς τριετὲς παιδίον.

Καὶ οἱ γέροντες δέον ν' ἀπέχωσι τῶν λουτρῶν, διότι ἐν τῇ προκεχωρημένῃ ἡλικίᾳ πρέπει ν' ἀποφεύγηται πᾶς ζωηρὸς ἐρεθισμός.

Ὁ Michelet, μετὰ ποιήσεως καὶ λογικῆς πολλῆς συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ὠφελείας ἣν παρέχει τὸ θαλάσσιον κλίμα εἰς τὰ παιδία τῶν πόλεων, ὑποστηρίζει δ' ὅτι πρέπει ν' ἀποσπῶμεν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς οὐλεθρίας ἐκείνης ἀτμοσφαιρας, ν' ἀποδώσωμεν αὐτὸν εἰς τὴν φύσιν, ὅπως ἀναπνεύσῃ τὴν ζωὴν εἰς τὴν πνοὴν τῆς θαλάσσης.